Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען.

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש-געזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr. 187 | Łódź, Poniedziałek 12 sierpnia 1929 r. | זיבעטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג, ו׳ מנחם אב תרפ״ט | № 187

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פיעטרקאווער 21, טעל. 24-71

די פייערליכע ערעפענונגס זיצונג פון דער פערברייטערטע יודישע אגענץ

צירי ך, 11 (יט״א טעלעגראפיש) היינט 4 א זייגער נאכמיטאג איז אין גרויסען „טאנצען-זאל" וועלכער איז געווען רייך דעקארירט פארגעקומען די פייערליכע ערעפנונג פון דער ערשטער זיצונג פון דער יודישער אגענץ. די גאלעריע פון פובליקום איז געווען איבערפולט. די פערזאמעלטע האבען מיט געוואלדיגע אוואציעס אויפגענומען די אריינקומענדע פראפ. ווייצמאן, איינשטיינען, בלומען, ווארבורגען און וואסערמאנען.

פראפ. ווייצמאן עפענט די זיצונג. ער הויבט אן צו רעדען ענגליש, געהט איבער צו העברעאיש און פערענדיגט דייטש.

ווייצמאן זאגט: די ציוניסטישע ארגאניזאציע לעבט איבער איהר היסטארישען טאג. ביז איצט האט די ציוניסטישע ארגאניזאציע אליין געטראגען די לאסט פון דער גאנצער אויפבוי ארבייט פון ארץ-ישראל. איצט איז אבער געקומען די צייט ווען אין דער ארבייט מוזען זיך בעטייליגען אלע טיילען פון פאלק.

ווייצמאן גיט דאן א איבערזיכט פון דער ציוניסטישער טעטיגקייט, דערמאהנט די טעטיגקייט פון באראן עדמאנד ראטשילד פאר ארץ-ישראל און פערענדיגט, אז הגם אויף די איצטיגער זיצונג, איז פארהאן א איינטיילונג אויף ציוניסטען און נישט ציוניסטען. האפט ער אבער, אז אינגיכען וועט די דאזיגע איינטיילונג פערשווינדען און אז די אגענץ וועט פראקטיש ארבייטען פאר דעם אויפבוי פון ארץ-ישראל, וואס וועט ברענגען כבוד דעם יודישען פאלק.

דאן בעגריסען די אגענץ א פארשטעהער פון דער שווייצארישער רעגירונג און א הויכער בעאמטער פון דער פעלקער-ליגע. עס בעגריסען ווייטער אין נאמען פון פערבאנד פון די יודישע קהילות און ד״ר שווייץ דרייפוס בראדזקי, הרב ליפשיץ פון קאליש און הרב עוזיאל פון תל אביב. די לעצטע צוויי רעדנער שטעלען זיך בעזונדערס אפ אויף דעם פאקט וועגען כותל מערבי.

עס רעדט דאן ‏לואי מארשאל, וועלכער ערקלערט, אז עס זעען דא פערזאמעלט מענשען פון פערשידענע אידעען און אנשויאונגען וועלכע עס פעראייניגט אבער איין געדאנק דער אויפבוי פון ארץ ישראל. ער זאגט ווייטער, אז די אמעריקאנער האבען זיך זייערע מעטאדע פון ארבייט, וועלכע מען טאר ביי זיי נישט אוועקנעהמען און פערענדיגט, אז אין דעם היינטיגען טאג דארף זיך אויסדריקען דער ווילען פון אלע אין דעם ווארט אחדות. די אמעריקאנער זאגט מארשאל, האלטען, אז א חוץ פאלעסטינא מוזען אויך נאך אנדערע לענדער אויפגעבויט ווערען און אז דער לאזונג פון יודישען פאלק דארף זיין: איין גאט איין פאלק און איין גייסט.

פראפ. איינשטיין ערקלערט, אז ער איז צופרידען, וואס ער האט דערלעבט דעם היינטיגען טאג.

לעאן בלום זאגט, אז מיט קאפיטאל אליין קען מען ארץ-ישראל נישט אויפבויען מען מוז נאך האבען די סימפאטיע פון דער עפענטליכער מיינונג. דער סאציאליסטישער אינטערנאציאנאל איז לעבהאפט פעראינטערעסירט אין דעם אויפבוי פון ארץ-ישראל.

אסקאר וואסערמאן ערקלערט: מיר קומען נישט קיינעם דאס אבצושטופען, מיר זענען פאר און מיט הערצלען און נישט געגען איהם.

אביגדור גאלדסמיט בעגריסט אין נאמען פון די יודישע קהילות און די ווייטע ענגלישע קאלאניעס.

הערבערט סאמיועל ערקלערט, אז יעדע ענגלישע רעגירונג וועט זיך האלטען אין דער באלפור-דעקלאראציע.

לארד מעלטשעט פאלעמיזירט מיט סאמיועל און בעטאנט, אז קיין שום ענגלישע רעגירונג האט נאך נישט בעוויזען מיט מעשים איהר גוטען ווילען.

א גרויסע רעדע האלט דאן שלום אש.

אוסישקין ערקלערט, אז די ציוניסטען ברענגען אין שותפות אריין די באלפור-דעקלאראציע אין קאלאניעס און די אפפערוויליגקייט פון די חלוצים.

די שלוס רעדע האלט נחום סאקאלאוו, וועלכער ווייזט אן, אז די יודישע אויפבויאונגס-ארבייט געהט מחיל אל חיל און מיט דעם געזאנג פון „התקוה" ווערט די ערשטע זיצונג פון דער פערברייטערטער יודישער אגענץ געשלאסען.

די לעצטע פלענאר-זיצונג פון קאנגרעס

צירי ך, 11 (י.ט.א. טעלעגראפיש). שבת-צו-נאכטס האט זיך אנגעהויבען די לעצטע פלענאר-זיצונג פון ציוניסטישען קאנגרעס. עס זענען געקומען זעהר פיל געסט.

עס איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע, אז אויף להבא וועלען די מיטגלידער פון אקציאנס קאמיטעט נישט בעקומען קיין שטים-רעכט אויפ׳ן קאנגרעס, אויב זיי וועלען נישט האבען קיין דעלעגאטען-מאנדאטען.

נאך האלבער נאכט איז אנגענומען געווארען בלאק די אגרער-רעזאלוציע.

געשלאסען דעם ציוניסטישען קאנגרעס

צירי ך, 11 (ספ. טעל.) היינט 9 פריה איז געשלאסען געווארען דער ציוניסטישער קאנגרעס.

אבגעווארפען אלע אויסבעסערונגען פון לינקע און „מזרחי" צו דער חינוך-רעזאלוציע

צירי ך, 11 (י.ט.א. טעלעגראפיש) 3 ביי-נאכט. עס קומען פאר שארפע דיסקוסיעס וועגען דער חינוך-רעזאלוציע.

מיט 130 שטימען געגען 104 זענען 3 א זייגער מיט 20 מינוט אפגעווארפען געווארען אלע אויסבעסערונגען פון די לינקע און פון מזרחי צו דער חינוך רעזאלוציע.

דער צוזאמענשטעל פון דער נייער עקזעקוטיווע

צירי ך, 11 (י.ט.א. טעלעגראפיש) 9 א זייגער פריה. 6 א זייגער מיט 45 מינוט ווערט אויסגעוועהלט פאלגענדער עקזעקוטיוו: פרעזידענט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע — פראפ׳ חיים ווייצמאן, פרעזידענט פון דער עקזעקוטיוו — נחום סאקאלאוו, דא: הענריכא שאליט, לאצארוס בארט, הרב מאיר בערלין, פראפ. זעליג בראדעצקי, אינזש. קאפלאנסקי, קאלאנעל קיש. לואי ליפסקי, ראזענבליט, ארטור רופין און יוסף שפרינצאק.

די ציוניסטישע מיטגלידער פון דער אגענץ

צירי ך, 11 (י.ט.א. טעלעגראפיש) עס זענען אויסגעוועהלט געווארען 54 מיטגלידער פון אקציאנס-קאמיטעט און אזוי פיל פערטרעטער.

צווישען די 54 מיטגלידער אין אקציאנס-קאמיטעט געפינען זיך פאלגענדע ה״ה פון פוילען: לעוויטע, ד״ר רייך, ד״ר טהאן, העשעל פארבשטיין, הרב בראט, נייפעלד, ד״ר פעדערבוש, ד״ר טארטאקאווער, א. רייס, יצחק גרינבוים, ד״ר הינדעס, נייגער, ד״ר ראזענבלאט, הרב רובינשטיין, לוי לעווין-עפשטיין, און ד״ר שווארץ.

דער לעגיאניסטען-צוזאמענפאהר אין נאווי-סאנזש

נאווי-סאנזש, 11 (ספ.טעל.) היינט איז דא פארגעקומען דער צוזאמענפאהר פון די געוועזענע לעגיאניסטען. די שטאט איז געוועזען דעקארירט מיט פעהנער.

געעפענט דעם צוזאמענפאהר האט דעפ. פאכוואלא און האט איבערגעגעבען דעם פארזיץ דעם פולק. סלאוועק.

פון מארשאל פילסודסקי איז אנגעקומען א בריף פון דרוזקעניק, אין וועלכען ער בעדויערט, וואס ער קאן נישט קומען אויפ׳ן צוזאמענפאהר.

דער צוזאמענפאהר בעשליסט צו שיקען בעגריסונגען צום מלוכה-פרעזידענט, צום מארשאל פילסודזקי און צום פרעמיער שוויטאלסקי

לאמיר זיין געזונד

ווייטערדיגע עצות און אנווייזונגען אין פראגען פון געזונדהייטס-וועזען, היגיענע און מעדיצין וועלען די לעזער געפינען אין

מארגענדיגען נומער פון אונזער צייטונג

אנפראגען ווערען אנגענומען צו יעדער צייט. צו יעדער אנפראגע מוז צוגעלעגט ווערען א קופאן מיט דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט אריינגעטראגען.

„לאמיר זיין געזונד"!

אפטיילונג פון „נייעם פאלקסבלאט" פאר געזונדהייטס-פראגען, היגיענע און מעדיצין

ענטפערען ווערען געגעבען נאר אויף שריפטליכע אנפראגען.

מאנטאג, דעם 12-טען אויגוסט 1929.

Dr. med.

L. Pikielny

אוראלאג

ספעציעל ארצט פאר נירען בלאזן-און הארן - קראנק.

NAWROT 8

tel. 19-90

עמפפאנגט פון 4—7 אוו. נעמט אויך אן אין דער לעטשניצע „Zdrowie" נאוואמיעסקא 3 פון 12½ ביז 2 זייגער נאכמ.

לאדזשער שטאט-טעאטער ציגעלגאס 63

גאסטראלן ווילנער טרופע אנפ. מ. מזאה — פון דער XIV יאר

לעצטע גאסטראלן

היינט, מאנטיק, ד. 12 ד. ח. 8.30 אוונט ארדענט איין דער היגער יידישער „קולטור-אמט" פון די פראפ. פאריינען א ספעצ. פארשטעלונג פון

„באנאכט אויפן אלטן מארק"

פאר דער פארשטעלונג וועט דער ח׳ י. ליכטנשטיין רעפערירן א.ד.ט.

„אויפן ראנד פון פארצווייפלונג"

דער פרייז פון די בילעטן איז פון 50 גר. ביז 2.50 זל.

בעמערקונג: בילעטן, וועלכע וועלן ארויסגעגעבן ווערן נאר פאר מיטגלידער פון די פראפ. פאריינען, וועלכע זענען אנגעשלאסן אין קולטור-אמט און מיטגלידער פון „ארבעטער-ווינקל", קאן מען באקומען היינט ביז 6 אוונט אין קולטור-אמט, ווסכאדניא 70 און פון 6 אוונט אן — ביי דער קאסע פון שטאטישן טעאטער.

צו די ג׳ ה״ה גנבים!

אין דער נאכט פון 7 אויפ׳ן 8 אויגוסט בין איך בע׳גנב׳עט געווארען פון אלעם, וואס איך האב פערמאגט; מען האט מיר פון שאנק ארויסגענומען א קאסעטקע, אין וועלכער עס איז געלעגען מיין גאנץ פערמעגען; א חוץ׳ן געלד, א גרעסערע סומע און אנדערע ווערטפולע זאכען, וועלכע איך שענק אייך, זענען אויך אין דער קאסעטקע געלעגען 75 וועקסלען אויף א סומע פון קנאפע 14 טויזענד זל. די וועקסלען האבען פאר אייך קיין ווערט נישט, ווייל איך האב זיי דערקלערט פאר אומגילטיג און פאר מיר זענען זיי דער איינציגער איבערגעבליבענער פערמעגען. דעריבער בעט איך אייך, אז איהר זאלט מיר געפעליג די וועקסלען צוריקגעבען, אויף וועלכען עס איז אופן, אום מיך נישט גענצליך צו רואינירען. דיסקרעציע געזיכערט.

מיט אכטונג שמשון דלוגאנאני, ווסכאדניא 43.

אכטונג בעקער-מייסטער!

מיטגלידער און נישט-מיטגלידער אין לאדז!

צוליב די אויסערגעוועהנליכע נייע פעראָרדנונגען, וועלכע עס דראהט אונזער בעקער-פאך מיט א אונטערגאנג, ווי אויך כדי צו פערבעסערן די לאגע אין פאך, רופען מיר

א דרינגענדע פערזאמלונג

פון אלע בעקער-מייסטער אין לאדז, אויף היינט, מאנטאג, דעם 12-טען אויגוסט ד. י. 6 א זייגער אוונד, אין אייגענעם לאקאל ווסכאדניא 57.

מיר בעטען אלע בעקער-מייסטער פינקטליך צו קומען. קיין איין בעקער זאל נישט פעהלען.

די צייטווייליגע קאמיסיע.

קאָנפערענץ וועגן יודישער קאָלאָניזאַציע אין רוסלאַנד

זאָל פאָרקומען נאָך דער גרינדונג פון דער „יודישער אַגענץ"

מאָסקווע, (י.ט.א.) דאָ האָבן זיך פאַרשפּרייט קלאַנגען, אַז נאָך דער שליסונג פון דער גרינדונגס־פאַרזאַמלונג פון דער יודישער אַגענץ וועט אין ציריך אָבגעהאַלטן ווערן אַ קאָנפערענץ, געווידמעט די פראַגען פון דער יודישער ערד־איינאָרדנונג אין סאָוויעטן־פאַרבאַנד.

אין דער קאָנפערענץ וועט זיך בעטייליגען דער הויפּט־דירעקטאָר פון „אַגראָ־דזשאָינט", די ה"ה לואיס מאַרשאַל, פעליקס וואַרבורג, דוד שווייצאַר, דר. בערנאַרד קאָהן, דוד בּרעסלער און אַ צאָהל אַנדערע אַמעריקאַנער טוער פון „דזשאָינט".

„הויז־הונט"

א ניי תוכחה־ווערק פון אורי צבי גרינבערג

ירושלים, (י.ט.א.) דער בעקאַנטער העברעאישער דיכטער אורי צבי גרינבערג, האָט איצט אַרויסגעגעבן אַ נייע זאַמלונג פון שירים, וועלכע טראָגן דעם נאָמען „הויז הונט".

מיט אַ נביאישער שפּראַך „שטראָפט" דער טאַלאַנטפולער דיכטער אין זיין לידער־זאַמלונג די ציוניסטישע בעוועגונג און איהרע פיהרער און איבערהויפּט דעם יודישען ישוב אין ארץ־ישראל, פאַרוואַרפענדיג איהם קליינליכקייט, מעסיגקייט, זעלבסט־צופרידענקייט און צופּאַסען זיך צו די אומשטענדען. אין ליידענשאַפטליכע ווערטער בעקלאָגט זיך דער דיכטער אויפ'ן מאַנגעל פון משיחישען און מלוכה־געדאַנק אין דער יודישער נאַציאָנאַלער בעוועגונג.

„חרם" אויף שלום אַש'ס ווערק אין סאָוויעטישע ביבליאָטעקען

מאָסקווע, (י. ט. א.) שלום אַש איז אין צוזאַמענהאַנג מיט זיינע לעצטע פּאָליטישע אַרויס־טרעטונגען פערצייכענט געוואָרען אויף דער „שוואַרצער ליסטע" אין סאָוויעטען־פאַרבאַנד. שלום אַש'ס ווערק וועלען פון איצט אָן אויפהערן צו צירקולירען צווישען די יודישע לעזער אין ראַטען־רוסלאַנד.

קיין פּריוואַטער לעזער וועט נישט קענען בעקומען אין די ביבליאָטעקען אַש'ש אַ בוך, סיידען ער וועט אָפּיציעל אָנגעבען אַלס אורזאַך, אַז ער דאַרף דאָס בוך צוליב פאָרשונגס־צוועקען.

אַש'ס אַרויסטריט נאָך די לעצטע לעמבערגער געשעהענישען, וואָס האָט אַרויסגערופען זעהר שאַרפע אַרטיקלען אין דער יודישער קאָמוניסטישער פּרעסע, האָט פיל מיטגעווירקט צום בעשלוס וועגן באָיקאָט פון אַש'ס ווערק.

פיליכאָווסקי'ס בילד פון דער העברעאישער אוניווערסיטעט

זאָל געשענקט ווערען דער אוניווערסיטעט

לאָנדאָן (י.ט.אַ.) ווי מען טיילט מיט פון ניו־יאָרק, האָט זיך דאָרט געשאַפען אַ קאָמיטעט וואָס האָט זיך געשטעלט פאַר אַן אויפגאַבע צו זאַמלען די נויטיגע פאָנדען, כדי צו שענקען דער ירושלים'ער אוניווערזיטעט פיליכאָווסקי'ס בעקאַנט בילד „די עפענונג פון דער העברעאישער אוני־ווערסיטעט אין ירושלים".

פיליכאָווסקי'ס בילד „אין שאָטען פון כותל־מערבי" איז ערוואָרבען געוואָרבען דורך דער קונסט־גאַלעריע אין ברוקלין.

דער געפּלאַנטער וועלט־קאָנגרעס פון יודישע פרויען

אינטערוויו מיט דער פיהרערין פון די קאַנאַדער ציוניסטינס

ציריך, (י.ט.א.) די וועלט־קאָנפערענץ פון וו.י.ז.אָ., וואָס איז אָבגעהאַלטען געוואָרען אין ציריך האָט, ווי בעקאַנט, צוו. אַנד. בעשלאָסען צונויפצורופען אַ וועלט־קאָנגרעס פון יודישע פרויען, געווידמעט דעם אויפבוי פון ארץ־ישראל.

אין אַ געשפּרעך מיט'ן פאָרשטעהער פון דער יודישער טעלעגראַפען־אַגענטור האָט די בעקאַנטע פיהרערין פון די ציוניסטינס אין קאַנאַדע און פערדינסטפולע ק"ק־טוערין פרוי פריימאַן ערקלערט וועגען דעם דאָזיגען בעשלוס פאָלגענ־דעס: איך גלויב, דאָס דער אַלוועלטליכער קאָנגרעס פון די יודישע פרויען וועט ברענגען פיל נוצען דעם ארץ־ישראל־אויפבוי. אַ דאַנק דעם קאָנגרעס וועט אָנגעקניפּט ווערען אַ דירעקטער און אינטימער קאָנטאַקט צווישען די יודישע פרוי־ען אויף דער גאַנצער וועלט און ארץ־ישראל. איך גלויב, אַז דער קאָנגרעס וועט אָבגעהאַלטען ווערען אומגעפעהר אין אַ יאָהר אַרום. לויט מיין מיינונג דאַרף דער קאָנגרעס אָפּגעהאַלטען ווערען אין ארץ־ישראל. דער רעוואָלוציאָניזירענדער איינפלוס פון ארץ־ישראל ווירקט אויף יעדען, וועלכער בע־זוכט דאָס לאַנד, און די אַנטייל־נעמערינס פון קאָנגרעס וועלען זיך זיכער בעהעפטען אויף טענדיג מיט דעם לאַנד. זיי וועלען זיך אומקע־רען אַהיים דורכגענומען מיט ענטוזיאַזם, מיט וועלכען מען ווערט אָנגעשטעקט אין ארץ־ישראל. פון קאַנאַדע אַליין דאַרף מען ערוואַרטען ביז 600 אַנטיילנעמערינס אין קאָנגרעס און זיי וועלען קענען קומען צוזאַמען מיט די אַמעריקאַנער דעלעגאַטינס מיט אַ ספּעציעלער שיף קיין ארץ־ישראל.

די סעסיע פון ראַט פון דער פעלקער ליגע

וועט זיך אנהויבען דעם 30 אויגוסט

גענף, 11 (ספּ. טעל.) די 56־טע עפענטלי־כע סעסיע פון ראַט פון דער פעלקער־ליגע וועט געעפענט ווערען אין גענף דעם 30 אויגוסט און וועט פאָרקומען אונטערן פאָרזיץ פון פערסישען פאָרשטעהער. די סעסיע וועט געדויערן ביז צו די וואַהלען פון נייע ראַט מיטגלידער דורכן פעלקער בונד ראַט.

אויסגעפיהרט אַ אַטענטאַט אויף האַביבולאַן

לאָנדאָן, 11 (ספּ. טעל.) פון אַפגאַניסטאַן מעלדעט מען, אַז אויף דעם אַ צטיגען הערשער האַביבולאַ איז נעכטען מיטאָג צייט אויסגעפיהרט געוואָרען אַ אַטענטאַט. אַ אומבעקאַנטער האָט עט־ליכע מאָל אויסגעשאָסען אויף האַביבולאַן, בעת ער האָט פון אַ מיליטער אינספּעקציע זיך אומגע־קעהרט אַ היים.

דער אַטענטאַט איז נישט געלונגען. דעם אַנפאַלער האָט מען נישט געכאַפּט.

הערצל־מעמאָריאַל־בוך

אַן אימפּאָזאַנט אנדענקונגס־ווערק אין אַמעריקאַ

ניו־יאָרק (י.ט.אַ.) אין פערלאַג פון דער ציונ. אָרגאַניזאַציע אין די פעראייניגטע שטאַטען איז ערשינען אַ 4־בענדיג ווערק „הערצל מעמאָריאַל־בוך" (הערצל אָנדענקונגס־בוך). דאָס ווערק איז פּראַכטפול אַרויסגעגעבען געוואָרען און ענטהאַלט 81 אַרטיקלען און אָפּהאַנדלונגען פון פערשידענע בעקאַנטע פּערזענליכקייטען וועגען יעבען און שאַפען פון גרויסען ציוניסטישען מנהיג.

אַ נייע אַראַבישע פאַרטיי אין ארץ־ישראל

צפת, (יט"א) דאָ איז געגרינדעט געוואָרען אַ נייע אַראַבישע פּאַרטיי, וואָס טראָגט דעם נאָ־מען „רעמאָקראַטישע פאָלקס־פּאַרטיי".

די נייע אַראַבישע פּאַרטיי געפינט זיך אין אָפּאָזיציע לגבי דעם העכסטען מוזולמענישען ראַט אין ארץ־ישראל.

סאָוויעטישע אַרבייטער אין קאַזאַן

פערוואַנדעלט אַ מיטינג פון „אָזעט" אין אַ פּאָגראָם־מיטינג

אָפּשפּאַטונג פון יודישע אַרבייטער

מאָסקווע, (י. ט. א.) פון קאַזאַן ווערט מיטגעטיילט, אַז אויף אַן'אַלגעמיינע פאַרזאַמלונג פון די אַרבייטער אויף דער פאַבריק „קראַסני פּוט", וואָס איז גערופען געוואָרען מיט'ן צוועק צו אַפּעלירען צו די אַרבייטער זיי זאָלען העלפען דעם „אָזעט" אין זיין טעטיגקייט צו קאָלאָניזי־רען יודען אויף ערד האָבען די פאַרזאַמעלטע אַרבייטער אָנשטאָט זיך אָפּרופען אויף דעם דאָזי־גען אַפּעל, אַנגעטנפּערט מיט פּאָגראָם־רעדעס און האָבען עפענטליך ערקלערט:

— מיר וועלען בעסער אַריינטרעטען אַלס מיטגלידער אין אַ געזעלשאַפט „שלאָגט די ושי־דעס" איידער אין „אָזעט".

אַ צווייטער אויפקלערונגס־מיטינג לטובת דעם „אָזעט" איז פאָרגעקומען אין קאַזאַן ביי דאָרטיגע יונגע קאָמוניסטען. דער דאָזיגער מיטינג האָט זיך אויך פערענדיגט מיט אַנטיסעמיטישע סקאַנדאַלען. דער בעריכט־אָפּגעבער, וועלכער האָט אַפּעלירט צו די פאַרזאַמעלטע קאָמוניסטען זיי זאָלען העלפען דעם „אָזעט" אין זיין טעטיגקייט איז אויסגעפייפט געוואָרען. און האָט געמוזט איבעררייסען זיין בעריכט אונטער אַנטיסעמיטישע אויסרופען.

אויף דער קאַזאַנער פאַבריק „דער רויטער האַמער" האָבען אַ צאָהל אַרבייטער אין דער אַנ־וועזענהייט פון בעאַמטע פון דער פאַבריק, גע־צוואונגען אַ יודישען אַרבייטער זיך אויסטון נאַ־קעט אין דער רוה־שטיב, און האָבען חוזק געמאַכט איבער זיין יודישקייט אויף אַ שענדליכען אופן. עהנליכע פאַלען זענען אויך פאָרגעקומען אין אַ רייה אַנדערע פאַבריקען אין קאַזאַן. אויף איינער פון די דאָזיגע פאַבריקען האָבען די אַרבייטער ערקלערט, אַז זיי וועלען נישט דערלאָזען צו „פעריודישען" די פאַבריק און וועלען פערפאָלגען די יודישע אַרבייטער ביז וואַנען זיי וועלען נישט פערלאָזען די פאַבריק.

בירא־בידזשאַן ענטשפּרעכט די יודישע פּאָסטולאַטען

קאַלינין און סמידאָוויטש וועגען דער יודישער קאָלאָניזאַציע אין בּיראָ־בּידזשאַן

מאָסקווע, (יט"א) דאָ האָט לעצטענס געווייַלט, ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, דושעמס מאַרשאַל, דער זוהן פון פּאָרזיצער פון יודיש־אַמעריקאַנישען קאָמיטעט לואי מאַרשאַל. דושעמס מאַרשאַל האָט בעזוכט אַ רייה יודישע קאָלאָניעס אין סאָוויעט־רוסלאַנד, און האָט אָפּגעהאַלטען לענ־גערע געשפּרעכען מיט קאַלינין און סמידאָוויטשן.

קאַלינין האָט בעת'ן געשפּרעך מיט דושעמס מאַרשאַל זיך גענוי אָפּגעשטעלט אויף דעם פּלאַן פון אַ גרויס־צוגיגער יודישער קאָלאָניזאַציע אין סאָוויעט־רוסלאַנד. קאַלינין האָט דערביי ערקלערט, אַז די יודען בעגיגענען זיך מיט גאַנץ קליינע אָפּעראַציעס, פאָרענדיג נאָר צו שאַפען פאַר זיי ערטרעגליכע לעבענס־בעדינגונגען, בעת לויט קאַ־לינינ'ס מיינונג דאַרפען זיי פערגרעסערען זייערע נאַציאָנאַלע און קולטורעלע פאָדערונגען.

די בּיראָ־בּידזשאַ־אידע ענטשפּרעכט אַמ־פולסטען די יודישע פּאָסטולאַטען — האָט ערקלערט קאַלינין — ווייל בּיראָ־בּידזשאַן איז דאָס איינציגע אָרט, וואו די יודען קענען זיך ענטוויקלען נישט נאָר עקאָנאָמיש, נאָר אויך אַלס אַ נאַציע מיט אַן'אייגענאַרטיגער קולטור. בעת אין פערשידענע אַנדערע ערטער פון דער יודישער קאָלאָניזאַציע איז דאָס נישט מעגליך, ווייל די ערטער זענען שוין פאַרנומען דורך אַנדערע נאַציאָנען. קאַלינין האָט אונטערגעשטראָכען, דאָס דער יודישער קאָ־לאָניזאַציאָנס־פּלאַן אין בּיראָ־בּידזשאַן וועט האָ־בען אַ זיכער'ען ערפאָלג, אויב עס וועט ערטיילט ווערען די נויטיגע פינאַנציעלע און טעכנישע שטי־צע פון אויסלאַנד. קאַלינין האָט איינגעלאַדען דעם יונגען מאַרשאַל צו בעזוכען בּיראָ־בּידזשאַן און מיט־ווירקען ביים שאַפען די נויטיגע בעדינגונגען פאַר דער געפּלאַנטער יודישער רעפּובליק.

סמידאָוויטש האָט אין אַ 2־שעה'דיגען געש־פּרעך מיט דושעמס מאַרשאַל אויפגעקלערט אַ רייה אייגצעלהייטען פון דער קאָלאָניזאַציע און אינ־דוסטריאַליזאַציע פון די יודישע מאַסען אין סאָוו־יעט רוסלאַנד.

מאַרשאַל האָט אויך געהאַט אַ לאַנגען געשפּרעך מיט'ן פּאָרזיצער פון „קאָמזעט" מערעזשין, וואָס האָט זיך אויך בעציגען הויפּטזעכליך אויף בּיראָ־בּידזשאַן.

אין אַ געשפּרעך מיט'ן פאָרשטעהער פון דער יודישער טעלעגראַפען־אַגענטור האָט דושעמס מאַר־שאַל ערקלערט, דאָס דעם בעזוך אין די יודישע קאָלאָניעס אין קרים ווי אויך די געשפּרעכען מיט קאַלינינען און סמידאָוויטש האָבען אויף איהם גע־מאַכט אַ שטאַרקען רושם.

נאָכדעם ווי דושעמס מאַרשאַל האָט בעזוכט קיעוו און אָדעס, איז ער אָפּגעפאָהרען קיין מערבֿ־אייראָפּע, וואו ער וועט זיך טיילען מיט זיינע איינ־דרוקען מיט זיין פאָטער לואי מאַרשאַל, וועלכער געפינט זיך אין ציריך אין צוזאַמענהאַנג מיט דער עפענונגס־זיצונג פון דער „יודישער אַגענץ".

אָפּגעברענט דאָס שטעטעל קאַרעליטץ

100 הייזער אַוועק מיט'ן רויך

נאָוואָגרודעק, 11 (ספּ. טעל.) אין שטעטעל קאַרעליטש האָט אויסגעבראָכען אַ שׂרפה צוליב אַ פעהלערהאַפטע קאָנסטרואירטען אויווען אין איינעם פון די הייזער. עס האָט אָפּגעברענט דאָס הויז ביז צום גרונד און נאָכדעם דער לאָ־קאַל פון דער אָרטיגער פייערלעשער גופא, מיט די פייערלעשער־מכשירים, אַזוי אַז די אַקציע פון לעשען די שׂרפה איז געוועזען זעהר פערשוועט. אויפ'ן אָרט פון דער שׂרפה זענען אַרויסגערופען געוואָרען די פייערלעשער פון דער אומגעגענד, וועלכע האָבען דאָס פייער ליקווידירט.

עס האָט אָפּגעברענט אַן'ערך 100 הייזער. די מאַכט אָרגאַניזירט הילף פאַר די נשׂרפים.

די אונגאַרישע אַסימילאַטאָרן געגן דער „יודישער אַגענץ"

בודאַפּעשט, (יט"א) די יודישע רעפּוטאַ־טען אין אונגאַרישען פּאַרלאַמענט פּאָול סאַנדאָר און ד"ר געזאַ דעווי האָבען אין צוזאַמענהאַנג מיט דער קאָנסטיטואירונג פון דער „יודישער אַגענץ" פערעפענטליכט אַן ערקלערונג, אין וועלכער זיי גרעניצען זיך ענטשידען אָפּ פון וועלכען עס איז אַנטייל אין אַלגעמיין־יודישע אינסטיטוציעס.

די יודיש־אונגאַרישע רעפּוטאַטען לייקענען אויך אָפּ ענטשידען אַלע ידיעות, וואָס האָבען זיך בעוויזען אין דער אונגאַרישער פּרעסע, אַז דאָס אונגאַרישע יודענטום וועט זיין אָפיציעל פערטרעטען אין דער אַגענץ די רעפּוטאַטען סאַנדאָר און ד"ר געזאַ דעווי האַלטען זאָגאַר, אַז דער אַנטייל אין דער „אַגענץ" וואָלט „געשאַפען אַן'ערנסטע געפאַהר פאַר דער מיט בלוט, שחיים און אונגעהויערע קרבנות ער־אָבערטע פּאָזיציע פון אונגאַרישען יודענטום".

אַרויסגעהענדיג פון שטאַנדפּונקט, דאָס די יודען בילדען נישט קיין נאַציאָנאַליטעט, נאָר אַ רעליגיעזע געמיינשאַפט, ערקלערען די יודיש־אונ־גאַרישע רעפּוטאַטען, אַז דער אַנטייל פון די אונ־גאַרישע יודען אין אַן'אינטערנאַציאָנאַלע יודישע אָרגאַניזאַציע, וואָס טראָגט אַ פּאָליטישען כאַראַק־טער, וואָלט געשטאַנען אין סתירה צו די גרונד־יסודות פון דער יודישער עמאַנציפּאַציע און דער טרייהשאַפט פאַר דער אונגאַרישער נאַציאָנאַלער אי־דעע. נישט ענטזאָגענדיג זיך צו שטיצען די נויט־ליידענדע גלויבענס־ברידער אין אויסלאַנד האַל־טען די „אונגאַרען פון יודישען גלויבען" פאַר מיכ־טיג צוערשט צו בעפרידיגען די נויטען פון אונגאַ־רישען יודענטום, וועמענס גורל איז ענג פערבונדען מיט דער לאַגע פון אונגאַרישען פאָטערלאַנד.

ווי בעקאַנט, האָט אַ בעדייטענדער טייל פון אונ־גאַרישען יודענטום פערנומען אַ פּאָזיטיווע שטעלונג צו דער „יודישער אַגענץ".

די אונגאַרישע נישט־ציוניסטען וועלען זיין רעפּ־רעזענטירט אין ראַט פון דער אַגענץ דורך הרב הכולל עמנואל לעוו (שעגעדין) און האָפראַט פראַנץ שעקעלי (בודאַפּעשט).

יאָרג. — 12 אויגוסט 1929

„נייער פאָלקסבלאַט"

יאָרג. — 12 אויגוסט 1929

די דראַמע אין האַאַג
דייטשלאַנד אַלס פערמיטלערין צווישן ענגלאַנד און פראַנקרייך

די דיפּלאָמאַטישע אונטערהאַנדלונגען אין האַאַג האָבען אָנגענומען אַ דראַמאַטישען כאַראַקטער. ס'איז פאַרהאַן אַ בעדייטענדע געפאַהר, אַז די קאָנפערענץ, אויף וועלכער מ'האָט געלעגט אַזוי פיל האָפנונגען, זאָל אויפגעריסען ווערען. דער קאָנפליקט איז ענטשטאַנען צוליעב דעם, וואָס די ענגלישע רעגיערונג, בראש מיט'ן פינאַנץ-מיניסטער סנאָודען האָט אָנגענומען אַן עקשנות'דיגע שטעלונג בנוגע דער פראַגע פון פונאַנדערטיילען די ענטשעדיגונגס-סומען פון דייטשלאַנד, וועלכע זענען פעסטגעשטעלט געוואָרען לויט דעם יאַנג-פּלאַן.

אויב סנאָודען זאָל זיך צוריקציהען פון דער קאָנפערענץ, וואָלט דאָס דערפיהרט דערצו, אַז דאָס ענגלישע אָקופּאַציע-מיליטער וואָלט צוריקגעצויגען געוואָרען פון רהיינלאַנד, נישט אַכטענדיג אויף דעם, וואָס פראַנקרייך וועט בעשליסען. פראַנקרייך וויל נאָך נישט איינגעהן אויף די ענגלישע פאָרשלאָגען און ס'האָט זיך געשאַפען די מאָדנע לאַגע, אַז דייטשלאַנד איז דער פערמיטלער צווישען די צוויי-ערטלעכע פערבינדעטע.

זעלבסטפערשטענדליך וועט דייטשלאַנד זיך נישט אונטערנעהמען די ראָלע אַלס כצופיהרער אָהן אינטערעס פאַר זיך, זי וועט פאָדערען פערשידענע הנחות פאַר זיך, מכל שכן, אַז דייטשלאַנד האָט שוין אויסגעפילט אַן ערקלערונג פון דער ענגלישער דעלעגאַציע, אַז ענגלאַנד נעהמט פון פאַראויס אָן יעדע פערשטענדיגונג צווישען פראַנקרייך און דייטשלאַנד וועגען דער אָקופּאַציאָנס-פראַגע, דערווייל זעהט מען נישט קיין אויסוועג פון דער לאַגע און יעדע שעה קען ברענגען איבעראַשענדע נייעס פון האַאַג.

אין דער פראַגע פון אַפּריינימען דעם אָקופּירטען רהיין-געביט איז שטאַרק פעראינטערעסירט אויך פוילען, ס'האַנדעלט זיך וועגען דעם, אַז ס'איז מעגליך דאָס דייטשלאַנד, פטור-ווערענדיג פון דער אָקופּאַציע אויף מערב, וועט אָנהויבען צו רעדען קלאָהרע ווערטער וועגען איהר חשק בנוגע אויבער-שלעזיען, דאַנציגער קאָרידאָר א.א.וו. דעריבער האָט פוילען זיך שטאַרק בעמיהט, אַז בעת אין האַאַג וועלען בעטראַכט ווערען די דאָזיגע פראַגען זאָל אויך צוגעלאָזען ווערען אַ פערטרעטער פון פוילען. דערווייל איז אָבער די קאָניונקטור זעהר נישט גינסטיג פאַר פוילען, אין דער פּאָליטישער קאָמיסיע, וועלכע איז געוועהלט געוואָרען אין האַאַג און וועלכע האָט צו ענטשיידען אין פראַגען פון אָקופּאַציע און אַנדערע פּאָליטישע פראַגען, איז נישט צוגעלאָזען געוואָרען קיין פערטרעטער פון דער פּוילישער רעגיערונג, אַז ס'איז אויף אַ גע-מיסען אופן פערגוואַלדיגט געוואָרען דער ווערסאַיער טראַקטאַט, וועלכער זאָגט, אַז דאָס אַרויסציהען דאָס אָקופּאַציע-מיליטער קען אָפּגעלעגט ווערען, ווען די בעפריינדעטע מלוכות וועלען האַלטען, אַז ס'איז נישט פערהאַן קיין גענוגענדע גאַראַנטיע מצד דייטשלאַנד, דאָס זי וועט נישט אָנפאַלען אויף קיין שכנות'דיגער מלוכה.

דאָס איז אָבער אַ פראַגע פון איבערציינגונג, די ענגלישע דעלעגאַציע, למשל, קען האַלטען, אַז דייטשלאַנד גיט שוין איצט די גענוגענדע גאַראַנטיע פאַר שלום אויף מזרח, אַנדערע ווידער האַלטען, אַז אַזאַ גענוגענדע גאַראַנטיע איז נאָך נישט פערהאַן. ס'איז דעריבער איצט אַ פראַגע, וועלכער שטאַנדפּונקט וועט זיגען, דערווייל האָט דייטשלאַנד פון אַלטען ווערטעל: וואו צוויי קריגען זיך, געניסט דער דריטער און שטרעזעמאַן האַלט אָפּ אונאויפהערליכע קאָנפערענצען מיט בריאַנ׳ען. שטרעזעמאַן בעמיהט זיך צו איבערציינגען בריאַנ׳ען אין דער נויטיגקייט נאָכצוגעבען סנאָודען'ען נאָך מעהר וואָס דער שטאַנדפּונקט פון דער בריטישער רעגיער-נאַציע בעקומט איינציגווייז די אויבערהאַנד. אַזוי האָט זיך פאַר סנאָודענס שטאַנדפּונקט נישט-אָפיציעל אַרויסגעזאָגט איטאַליען און יאַפּאַן און דאָס שוואַכט אָפּ בריאַנס אָפּאָזיציע; ער פּרובירט נאָך מיט דיפּלאָמאַטישע שטיק צו ראַטעווען די סיטואַציע, וועלכע איז אַ זעהר שווערע פאַר פראַנקרייך. איצט קען מען פערשטעהען, פאַרוואָס פּואַנקאַרע איז ערב דער האַאַגער קאָנפערענץ אַזוי שנאַרק קראַנק געוואָרען, אַז ער האָט זיך אָפּגעגעבען אין רעמיסיע.

די איצטיגע לאַגע איז אַזאַ, אַז ענגלאַנד פיהלט זיך זעהר שטאַרק און וועט צווינגען פראַנקרייך איינ-צוגעהען אויף איהרע פאָרשלאַגען.

פ. ב.

היינטיגע פּאַריזער ראָטשילדס
פערנעמען זיך מיט טעאַטער, קונסט און מיט אויטאָמאָביל יאַגענישען

(אַ בריף פון פּאַריז)

די לעצטע עטליכע יאָהרען האָט מען זעהר פיל געשריבען וועגען דער משפחה ראָטשילד. די יודישע וועלט אינטערעסירט זיך מיט אַ פערכאַפּטען אָטעם וועגען אָט דער מערקווירדיגער פאַמיליע, וואָס שטעלט מיט זיך פאָר אין די מאָדערנע צייטען דעם אמת'ען טיפּ פון אַ דינאַסטיע. נאַטירליך, איז אויך פערהאַן אַ היפּשע ראָלע „דיכטונג" אין דער „וואהרהייט" פון די פערשידענע היסטאָריעס, וואָס זענען דאָ נישט לאַנג אַפּגעדרוקט געוואָרען אין שייכות מיט די בעריהמטע „פראַנקפורטער". אַז מען דערציילט אַזעלכע אויסערגעוועהנליכע געשיכטעס, אַז מען שילדערט די מעשה-הנורא, ווי אַזוי עס איז ענטשטאַנען די וועלט-בעקאַנטע פירמע צום „רויטען שילד", מעג מען דאָך אַביסעל בעזאַלצען און בעפעפערען די פאַקטען, אַפילו אַז מען גיט איבער די זאַכליכסטע געשעהענישען בעקומט זיך נישט דאָס ועלבינע בילד ביי צוויי פערשידענע עדות, אַ פּשיטא שוין, אַז דאָ האַנדעלט זיך וועגען פאַקטען, וואָס זענען פאָרגעקומען מיט אַ פּאָר הונדערט יאָהר צוריק.

אַזוי צי אַזוי, דער עולם איז טשיקאַווע צו לייענען אַלץ, וואָס האָט אַ שייכות צום אויפקום און דער ענטוויקלונג פון די ראָטשילד'ס. און נישט נאָר יודען זענען נייגעריג דאָס צו וויסען; די נישט-יודישע וועלט איז אויך אַזוי נייגעריג צו הערען ווי אַזוי די ערשטע ראָטשילדס האָבען זיך אָנגעהויבען „אַרויפצואַרבייטען" און ווי אַזוי ס'איז בּיסלעכווייז געקומען דערצו, אַז די ראָטשילדס זאָלען שפּילען אַ וויכטיגע ראָל אין דער וועלט, צו פעראַנקען זייערע גרויסע און שטאַרק-פערצווייגטע געשעפטען אומעטום און אויף אַלע געביטען.

מען קאָן מיט זיכערקייט זאָגען, אַז דער אָנהויב פון דער ראָטשילד-דינאַסטיע קלינגט ממש ווי אַ לעגענדע און דאָס פאָלק האָט פון תמיד אָן זיך גע-קוויקט מיט פאַבלען; איז כאָטש אויס צוליב דעם אַזוי פּיקאַנט יעדער שטריך פון די ראָטשילדס. אָבער אויב מען פעראינטערעסירט זיך אַזוי לייהענ-שאַפטליך מיט דעם „בראשית", אַזוי צו זאָגען פון דער דאָזיגער משפחה, איז נישט ווייניגער שפּאַ-נענדיג דאָס לעבען און ווירקען פון די היינטיגע ראָטשילדס. זעהנטע זענען די דירעקטע נאָכגייער פון׳ם ערשטען דור. וואָס מעהר אַ דור, אַלץ ווייטער ענטוויקלט זיך ביי די אייניקלעך פון די „פראַנקפורטער" דער חוש פאַר אַלגעמיינער קולטור און אַלץ מעהר דערנעהנטערען זיי זיך צו דער נייסטיגער אַריסטאָקראַטיע פון זייער צייט. דאָס איז דער נאַטירליכער פועל-יוצא פון׳ם ענטוויקלונגס-גאַנג, וואָס דער סאָציאָלאָג און דער מאָראַליסט פערצייכענען מיט צופרידענקייט און פאַרשען מיט דער גרעסטער אויפמערקזאַמקייט.

דעם קינפטיגען ראָטשילד-היסטאָריקער, וועלכער וועט זיך אָפּשטעלען אויף די ראָטשילדס פון היינט, וועט אָהן שום ספק אַמעהרסטען פעראינטערעסירען דער פּאַריזער צווייג, וואָס צייגט זיך ווירקליך אַרויס פאַר דעם לעבעדיגסטען; פאַר אַ גע-זונטען, זאַפטיגען, בלוטפולען אויסדרוק פון נייסטער-נער דערנרייכונג.

ס'איז שוין גענוג צו דערמאָהנען דעם נאָבעלסטען פון אַלע, דעם באַראָן עדמאָן דע ראָטשילד, די קוריאָזסטע פערזענליכקייט פון אונזער פאָלק; דעם אומערמידליכסטען קעמפער פאַר דער אויפלעבונג פון ארץ ישראל...

מיר האָבען אין פּאַריז דעם באַראָן אַנרי דע ראָטשילד, וואָס ווידמעט אַ טייל פון זיין טעטיגקייט דער מעדיצין. אַנרי דע ראָטשילד האָט מיט 25 יאָהר צוריק געמאַכט אויסערגעוועהנליכע רייזעס איבער די פראַנצויזישע קאָלאָניעס אין אַפריקע, וואו ער האָט זיך בעזונדער פעראינטערעסירט מיט דער סאַניטאַרער לאַגע פון די איינוואוינער און האָט דאָרט שטודירט דאָס קלימאַט, די לופט, וכדומה. אַנרי דע ראָטשילד האָט דעמאָלט פער-עפענטליכט אַ בוך וועגען זיין לאַנגער רייזע און אָט די אַרבייט איז מיט רעכט בעטראַכט געוואָרען פאַר אַ וויכטיגען ביישטייער צום אויספאָרשען פון פראַנקרייכ'ס קאָלאָניעס, אַלע מעדיקער און פילאַנטראָפּ, האָט אַנרי דע ראָטשילד געבויט אין פּאַריז שפּיטאַלען, יודישע און אַלגעמיינע, וואָס זענען פער-רעכענט צווישען די בעסטע פון זייער מין.

אָבער מיט דעם אַליין האָט זיך נאָך נישט בעפרידיגט זיין גרויסע טעטיגקייט. אַ חוץ דעם, וואָס ער נעמט אַ ממשות'דיגען אַנטייל אין דער קהלה-אַרבייט, האָט אַנרי דע ראָטשילד געמאַכט אַ שריט ווייטער פון זיינע עלטערען און איז אַריבער פון כלל-טעטיגקייט און פילאַנטראָפּיע צו קונסט. אַנרי דע ראָטשילד איז אַ דראַמאַטורג, דער מחבר פון אַ צעהנדליג פּיעסען, וואָס זענען אין דער טעאַטער-וועלט בעקאַנט אַלס די ווערק פון אַנדרעי פּאַסקאַל. איך איל זיך צו זאָגען, אַז דאָס זענען ווייט נישט קיין גענייאַלע פּיעסען, אָבער דאָך פערדינען זיי געשפּילט צו ווערען — און זיי ווערען טאַקע געשפּילט. אַגב האָט אַנרי דערראָטשילד נאָך פאַר דער וועלט-מלחמה זיך איינגעקויפט אַנ'אייגען טעאַטער און האָט אַזוי אַרום נישט נעראַרפט אָנקומען צו קיין דירעקטאָר, וואָס זאָל גוטהייסען זיינס אַ דראַמע... היינט בויט ער אַ טעאַטער, וואָס וועט טאַקע טראָגען זיין פּולען ראָטשילדישען נאָמען, און אָנאָנסירט זיך אַלס אַ מייסטער-ווערק פון טעאַטער-קאָנסטרוקציע.

זעהט איהר שוין, אַז פון כלל-אַרבייט און פילאַנטראָפּיע איז אונזער אַנרי דע ראָטשילד אַרויפגע-שטיגען צום שטאַפּעל פון קונסט און זיך איינגע-קויפט אין דראַמאַטורגען-געזעלשאַפט. אָבער זיין זוהן, פיליפּ דע ראָטשילד, האָט געמאַכט אַ שריט ווייטער. אויך מיט איהם קאָכט עס די לעצטע צייט אין פּאַריז און גאַנץ פראַנקרייך. דער יונגער פיליפּ דע ראָטשילד איז דערגאַנגען אַזוי ווייט, אַז ער האָט נאָר געוואָרפען אַ בריק צווישען די ראָטשילדס און דעם מזרח-אייראָפּעאישען יודען. דאָס איז שוין, דוכט זיך מיר, כמעט אַנ'אויפטו פון אַ רעוואָלוציאָ-נער... ס'טייטש! אָנקניפּען בעציהונגען מיט די „פּאָליאַקען", אַ זאַך, וואָס קיין שום „ווירדיגער" פראַנצויזישער יוד וואַגט עס נישט צו טון, און דאָס ערלויבט זיך דער אַריסטאָקראַטישער פיליפּ דע ראָטשילד!

דער יונגער בחור פיליפּ, אַ הויכער, מיט טיפע בלויע אויגען און אַ כמעט גריכישע נאָז, פריש, לעבענספול, הויכער טעמפּעראַמענט, ברויזענדיג און שטורמיש. טשיקאַווע אַלץ צו וויסען און גישטערענדיג אין אַלע ווינקעלעך, חבר'ט ער זיך נאָר מיט אויס-לענדישע יודען מיט יענע „דערנידריגטע און בעל-ליידיגטע" מזרח-אייראָפּעאישע ברידער אונזערע!

אָט האָב איך דאָ נישט לאַנג זיך אָנגעטראָפען מיט אַ רומעניש-יודישען קאָלעגע. טראָגט ער אונטער דער פּאַכווע אַ בילד און זוכט אַ רעהמעל-מאַכער. געהען מיר שוין ביידע בעשטעלען אַ ראָם צום בילד און ס'ווייזט זיך אַרויס, אַז די מאַלעריי איז פיליפּ דע ראָטשילד'ס אייגענטום: מיין פריינט וויל איהם מאַכען אַ מתנה דאָס רעהמעל, ווייל פיליפּ האָט איהם געשענקט פון געיעג צוויי פּרעכטיגע ווילדע קאַטשקעס...

קורץ דערנאָך בין איך בעקאַנט געוואָרען מיט פיליפּ'ען; ס'איז געווען אויף אַ טיי [illegible] אונגאַרישען סקולפּטאָר קשאקי, וועלכער שטעלט צו דעם יונגען ראָטשילד סקולפּטור פאַר זיין בחור'ישער דירה...

דער טאַטע איז אַליין אַ דראַמאַטורג און בעד-זיצט אַנ'אייגענעם טעאַטער, שטיצט דערפאַר דער זוהן דעם גוט-בעקאַנטען קונסט-טעאַטער פון גאַסטאָן באַטי, דער שטרענג קאַטוילישער דירעקטאָר-אַקטיאָר, וואָס האָט אויפגעפיהרט דעם „דבוק"...

מיינט-זשע אָבער נישט, אַז פיליפּ דע ראָטשילד

(ווייטער זעה 7-טע זייט)

שעה׳נע מעשיות פון דער גאַנצער וועלט
אַ מוטער פון 17 קינדער, אָפּגעזעסען 53 יאָהר אין טורמע. — פערד אַ טשעק אויף 2 סענט.

לויט׳ן פאָרשלאַג פון דעם פראַנצויזישען אַגראַר-מיניסטעריום האָט די איינוואוינערין פון לאָטאַרינגיען מאַדאַם לעפּאַ בעקומען אַ מעדאַל פון עהרען-לעגיאָן פאַר מוטערשאַפט, מאַדאַם לעפּאַ איז אַ מוטער פון 18 קינדער.

די גליקליכע מוטער איז אַלט 50 יאָהר, איהר מאַן 60. זיי לעבען צוזאַמען שוין 32 י. פון זייערע 18 קינדער איז נאָר איינס געשטאָר-בען נאָך אַלס זויג-קינד. די איבעריגע זענען געזונד און שטאַרק. 4 זענען שוין פערהייראַט. דער עלטסטער איז אַלט 30 יאָהר דער יונגסטער 7. דאָס פאַרפאָלק לעפּאַ בעאַרבייטען די ערד אין זייער אייגענער פערמע.

ווען אַ זשורנאַליסט, אַ מיטאַרבייטער פון „מאַטען" וועלכער האָט זיך דער ערשטער דער-וואוסט וועגען דעם פּריז, וואָס די פרוי האָט בעקומען און איז דער ערשטער געקאָהרען איהר מיטטיילען וועגען דעם נייעס, האָט די גליקליכע מוטער זיך אויש צעוויינט פאַר פרייד.

דאָס נייעס האָט געמאַכט אַ שטאַרקען איינ-דרוק אין דער גאַנצער געגענד. אַרום דער פאַרם לעפּאַ אין דעם טאָל אָזשאַ זענען פערהאַן אַ סך פאַמיליעס מיט אַ סך קינדער, אַזוי האָט די פרוי פון סעאָדאָר אמאָל בעקומען דעם ערשטען אָרדען פון עהרען-לעגיאָן פאַר האָבען 23 קינדער. דאָס איז ביז איצט נאָך נישט קיין איבערגעשטייגטער רעקאָרד.

*

אין ניו-יאָרק איז בעפרייט געוואָרען פון טורמע אַ פערברעכער, וועלכער איז אָפּגעזעסען 53 יאָהר אין אַנ'איינצעל-קאַמער. דער אַרעסטאַנט דושעסס קאַמער, ז זהן פון א קבצ איז צוריק

מיט 53 יאָהר אַלס 17-יעהריגער פערמשפּט גע-וואָרען פאַר אַ בעסטיאַלישען מאָרד איבער קליינע קינדער. דעם 3. אויגוסט האָט מען איהם בע-פרייט ווען מען האָט דעם לאַנגיעהריגען אַרעסטאַנט אַרויסגעפיהרט אויף די גאַסען פון ניו-יאָרק, וועלכע ער האָט נישט געזעהען שוין מעהר ווי אַ האַלבע מאה יאָהרען האָט אויף איהם געמאַכט אַ שרעקלי-כען איינדרוק דאָס איצטיגע אויסזעהען פון ניו-יאָרק: די אויטאָס די הימעלקראַצערס, די לופט-באַהנען דאָס אַלץ האָט איהם שטאַרק איבערגע-שראָקען, ער האָט נישט געזעהען קיין פערד, און זיך נאָכגעפרעגט צו זענען נאָך אַזעלכע פערדען אויף דער וועלט.

*

דער אויטאָ-קעניג פאָרד האָט אין אַנ'אויטאָ-בוס נישט געקאָנט אויסקויפען אַ בילעט עס האָט איהם געפעהלט צוויי סענט, איינער פון די פּאַסאַ-זשירען צופעליג אַ בעקאַנטער פון פאָרדען האָט דעם מיליאָנער געליהען די 2 סענט. פאָרד האָט באַלד ווי ער איז געקומען אין זיין קאַנטאָר, אויס-געשריבען אַ טשעק אויף 2 סענט פאַר זיין בע-קאַנטען די פּינקטליכקייט אין צאָהלען זיינע חובות וועט אָבער טייער קאָסטען דעם מיליאַרדער, לויט די אַמעריקאַנער געזעצען טאָר מען נישט אויס-שרייבען קיין טשעקען. אויף ווייניגער ווי איין דאָלאַר. פאַר עובר זיין דעם געזעץ צאָהלט מען שטראָף ביז 500 דאָלאַר אָדער 6 חדשים טורמע.

צענדליגער געוועזענע פּאָגראָמשטשיקעס ווערן אַרויסגעוואָרפען פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי

מאָסקווע (יט"א) בעת דער רייניגונג פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי, וואָס קומט איצט פאָר אין סאָוויעטען פערבאַנד, האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז אַ היבשע צאָהל קליינע יודישע שטעטלעך אין סאָוויעטען-רוסלאַנד האָבען זיך געפונען די גאַנצע צייט אונטער דער פולשטענדיגער הערשאַפט פון מענשען, וואָס האָבען זיך אַריינגע'גנבעט אין דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי און זענען אין די צייטען פון פּעטלורא און דעניקין געווען פּשוטע פּאָגראָמ-שטשיקעס.

די רייניגונג האָט פעסטגעשטעלט, אַז דער סאָוויעטישער ראַיאָן-אינספּעקטאָר פון פּראָסקיראָ-וועך קרייז, יעפּים לעפּיקאָס, האָט מיט זיינע איי-גענע הענד פערגאָסען יודיש בלוט בעת דעם פּעטלורישען פּראָסקוראָווער פּאָגראָם אין 1919, דער אינספּעקטאָר טימעליצקי פון לוהין, קאָראָס-טענער קרייז, האָט געהרגעט יודען און דער קאָ-מוניסטישער פּאַרטיי-אַגיטאַטאָר ניקאָלאַי יאַנטשעוו-סקי האָט אויך פּערבלוטיגטע הענד, נאָך פון די צייטען פון פּעטלורא׳ס הערשאַפט.

די דאָזיגע לייט ווערען איבערגעגעבען צום געריכט פאַר זייער אַלטער פּאָגראָם-טעטיגקייט, און די קרובים פון די געליטענע יודישע פאַמיל-יעס וועלען דאַרפען ערשיינען אַלס עדות.

—=§=—

Dr. med. H. Lubicz

צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 32-41

צוריקגעקעהרט.

ספּעציאַליסט פאַר הויט, וועגערישע און מענער-וועכע קראַנקהייטען. היילונג מיט קוואַרץ-לאַמפּען (האָר-אויספאַל)

נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונט.

נייער פאלקסבלאט — דאס לאדזשער לעבען

12 מאנטאג — ו אב תרפ"ט

אויגוסט

זון־אויפגאנג 3.54
זון־אונטערגאנג 7.36

טראגישער יודישער קרבן פון קריזיס

נעכטען האט זיך בליץ שנעל אין שטאט פער־שפרייט די ידיעה, אז ס'איז בעגאנגען זעלבסטמארד דער אנגעזעהענער יודישער סוחר ישראל וועקס־לער, 48 יאהר אלט.

מיר דערוויסען זיך וועגען דעם טראגישען פאל פאלגענדע פרטים:

ישראל וועקסלער האט געהאט זיין טוך־און קארט־לאגער אויף פעטריקאווער 58, ער האט געשמט פאר א סאלידען, אנשטענדיגען און עהרלי־כען סוחר. וועקסלער איז געווען זעהר רייך, נאר לעצטענס צוזאמען מיט'ן קריזיס האט וועקסלער פערלוירען זעהר פיל, די געשעפטען האבען אויך אנגעהויבען צו געהען נישט חי אמבעסטען און וועקס־לער איז געווארען, צוליב דעם, וואס ווייטער אלץ מעהר דענערווירט, זעהט אויס, אז וועקסלער האט זיך עטליכע טעג ארומגעטראגען מיט'ן געדאנק צו בעגעהן זעלבסטמארד, ווייל ער האט אלץ פאר־בערייט צו זיין פערצווייפעלטען שריט, פרייטאג האט וועקסלער צוגערעדט זיין פרוי, אז זי זאל אוועק־פאהרען צו איהרע עלטערען קיין טאמאשאוו. — זיין פרוי האט בשום אופן נישט געוואלט פאה־רען, אבער וועקסלער האט זי אזוי שטארק צוגע־רעדט, אז זי איז דערויף איינגעגאנגען און איז אוועק געפאהרען. פרייטאג אין אוונט האט וועקסלער געגעבען עטליכע זלאטים זיין דינסטמיידעל און זי געהייסען געהען פערוויילען זיך.

אליין איז וועקסלער געקומען אין זיין וואוינונג אויף זאכאדניא 21, אריינגעגאנגען אין קיך זיך אונטערגעלעגט א קישעלע אונטערן קאפ, געעפענט די גאזדרעהער און אריינגענומען דאס קישקעלע פון גאז אין מויל אריין.

אזוי איז א דורך א גאנצע נאכט, אויף צו־מארגענס שבת אינדערפריה האט מען וועקסלער'ן נישט געזעהען נישט אין גאס, נישט אין געשעפט, וואו ער האט זיך אפגערעדט צו טרעפען מיט זיין ברודער. ביז מיטאג האט וועקסלערס ברודער גאר נישט נאכגעקלערט, ערשט ווען ישראל וועקסלער איז נישט געקומען אויף מיטאג איז דער ברודער געווארען שטארק בעאונרוהיגט און אנגעהויבען זו־כען זיין ברודער. ווען אלץ איז געווען אומזיסט, האט וועקסלער גענומען א שלאסער און איז אוועק עפענען זיין ברודערס וואוינונג אויף זאכאדניא 21.

ווען דער שלאסער האט געעפענט די טיר האט פון אינעווייניג א שלאג־געטון א שטארקער ריח פון גאז. מ'האט גלייך געעפענט די פענסטער און וועקסלערס ברודער איז אריין אין דער וואוי־נונג, דא האט זיך פאר איהם פארגעשטעלט דאס שרעקליכע בילד. ישראל וועקסלער איז שוין געווען טויט, פער'סמ'ט מיט גאז, די ארויסגערופענע דאק־טוירים האבען שוין גארנישט געקענט העלפען.

דער זעלבסטמארד פון ישראל וועקסלער האט געמאכט א שטארקען רושם אין די סוחר'ישע קריי־זען פון אונזער שטאט.

א בלוטיגער ליבע־עפילאג אין א אויטא
פעראטענער שיסט זיין געליבטע און איהר „קאכאנעק"

אויף פיעטריקאווער גאס רוג קארלא האט זיך עהרגעכטען שפעט אין אוונט אפגעשפילט א שרעקליך בלוטיג קאפיטעל פון א ליבעס-טרא־געדיע.

דער 21 יעהריגער וולאדיסלאוו פיעטשאק (קאשטשושקי 93) איז שוין א לענגערע צייט גע־ווען אין ליבעס-בעציהונגען מיט דער מאניקי־רשיסטקע קאזשימיערא קארפינסקא (לעשנא ג.) וועלכע האט געארבייט אין פריזיער - אנשטאלט אויף פיעטרקאווער 189.

צווישען ליבעס-פארל איז נישט שטענדיג געווען שלום, ווייל די פרעהליכע קאזשימיערא האט געהאט א סך אנהענגער און פיעטשאק איז געווען זעהר אייפערזיכטיג און איהר שטענדיג פארגעווארפען, אז זי איז איהם נישט טריי.

קיין זאכליכע בעווייזען פון אונטרייקייט פון זיין געליבטער האט פיעטשאק אבער נישט געהאט. די לעצטע צייט האבען זיך די בעציהונגען צווי־שען יונגען פארל גאר פערערגערט. קאזימיראן איז נמאס געווארען די אייפערזוכט-אנפאלען פון פיעטשאק'ן און זי האט איהם נעבעטען ער זאל זי צורוה לאזען. זי האט זיך טאקע בעמיהט נישט צו בעווייזען פאר איהר געליבטען, ער אבער האט זי אומזיסט אומעטום ארומגעזוכט.

און פלוצים, אדורכגעהענדיג די פיעטרקאווער גאס, האט ער בעמערקט אין א „טאקסובקע" וועל־כע האט זיך אפגעשטעלט, כדי אדורכצולאזען דעם טראמוואי, זיצען זיין קאזשימיערע מיט עפעס א פרעמדען יונגענמאן.

פיעטשאק איז שנעל צוגעגאנגען צו דער טאקסובקע און אנגעהויבען מאכען קאזשימיערא'ן פארווארפען, און נאכדעם געבעטען זי זאל פערלאזען די טאקסובקע און געהן מיט איהם. ווען קאזימיע־רע האט איהם ווידער געענטפערט ער זאל זי צורוה-לאזען, האט ער ארויסגענומען א רעוואל־ווער און אויסגעשאסען אין דער טאקסובקע עט־ליכע מאל. קאזימירע איז באלד געפאלען בע גיסענדיג זיך מיט בלוט. דער יונגערמאן, וועל־כער איז געזעסען מיט איהר, איז א ויס פונ'ם צווייטען טירעל מיט א וואונד אין דער האנד.

פיעטשאק האט נאך זיין בלוטיגען טאט, אוועקגעווארפען זיין רעוואלווער (ווי עס האט זיך נאכדעם ארויסגעוויזען מיט צוויי קוילען) און גענומען אוועקגעהן. עס זענען שוין אבער אנגע־לאפען דודכגעהער און דער פאליציאנט, וועלכער שטעהט אויפ'ן רוג, און מען האט דעם אנפאלער ארעסטירט און אפגעפיהרט אי קאמיסאריאט.

די פערוואונדעטע קאזימיערא קארפינסקא, וועלכע האט בעקומען צוויי קוילען אין ברוסט און איינע אין האלז—האט מען אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

דער פערוואונדעטער יונגערמאן, וועלכער איז געפאהרען מיט קאזשימיעראן האט מען נאך דער ערשטער הילף אפגעפיהרט אהיים.

עס איז גאר נישט קיין יושר צו לאזען א ווייב מיט קינדער הונגערן!

דער ראבינאט האט די טעג ארויסגערופען א געוויסען מאטיל ר., כדי צו ווירקען אויף איהם ער זאל אויסהאלטען זיין פערלאזטע פאמיליע, אדער ער זאל געבען זיין אומגליקליכע פרוי א גט. ר. האט זיך אבער נישט אפגערופען אויף דער אויפ־פאדערונג פון ראבינאט און איז נישט געקומען.

אין ראבינאט איז וועגען דעם ענין פערצייכענט פאלגענדע געשיכטע מיט וועלכע עס קאכט זיך אין ראבינאט שוין א 18—20 יאהר ווי הינדע האט זיך בעקענט מיט איהר בעשערטען מאטיל. ווי ס'פיהרט זיך ביי לייטען, האט דאס פארל געשריבען תנאים, שפעטער געשטעלט א חופה און גענומען מאכען צו זאמען א לעבען. מאטיל האט געארבייט און הינדע האט גיפיהרט די הויזווירטשאפט אין זייער היים, אויף לוטאמירסקא גאס. דאס לעבען איז ביי זיי געגאנגען נארמאל, ס'זענען געבוירען געווארען קינ־דערלעך, וועלכע זענען געוואקסען און אלץ וואלט געווען גוט, ווען מאטיל וואלט נישט אנגעהויבען לאזען זיך וואוילגעהן אויסער דער היים. הינדע האט עס נאטירליך נישט געוואלט ליידען און צווישען דעם פארפאלק פלעגט אפט פארקומען סכסוכים.

הינדען אלס שוואכערע איז פערשטעהט זיך, נאר געבליבען צו וויינען אויף איהר שווערען גורל.

זי איז אבער קראנק געווארען פון צרות און אפטען וויינען און מ'האט זי געמוזט אפפיהרען אין שפיטאל, ווייל ס'האט איהר געדראהט בלינד צו ווערען.

אונזער מאטיל איז דערווייל פערשוואונדען. די אומגליקליכע פרוי האט זיך דערוואוסט, אז ער וואוינט מיט אנ'אנדערער פרוי, וועמען ער גיט אפ זיין גאנצען פערדינסט און אין דער זעלבער צייט הונגערט זיין קראנקע פרוי מיט די קינדער.

ווען ס'פאלט איהם איין א גוטע מינוט, ארער דאס געוויסען דערוועקט זיך אין איהם, ווארפט ער אריין א פאר זלאטים אין שטוב און פערשווינדט ווידער.

האט זיך די קראנקע פרוי געווענדעט צום ראבינאט, נאר ווי עס ווייזט אויס, האט מאטיל גאר נישט קיין חשק צו פאלגען דעם ראבינאט.

איז דאך אבער פארט נישט קיין יושר צו לא־זען א ווייב מיט קינדער הונגערן, וואס קלערט איהר ר' מאטיל ווייטער צו טון?

„זייט אזוי גוט און היט מיר ס'קינד עטליכע מינוט"
אונטערגעווארפען א 3-חדשים'דיג קינד אין קהלה

(—) נעכטען האט זיך אין ווארטע־זאל פון דער קהלה אפגעשפילט אזא סצענע:

אין זאל זענען געזעסען פערשידענע אינטע־רעסאנטען, און דער גרעסטער טייל איז דאס געווען קליענטען פון דער אפטיילונג פאר געזעלשאפטליכען שוץ. די קליענטען האבען זיך אנגעהויבען ארומצו־רעדען פון הארצען, איינער האט דעם אנדערען דער־צעהלט זיין פעקעל צרות און אלע אינאיינעם האבען זיך בעקלאגט אויף די היינטיגע ביטערע צייטען.

אין א ווינקעל איז געזעסען א יונגע פרוי מיט א פיצעל קינד אויף דער האנד. זי האט שטיל גע־וויינט און קיין שום אנטייל אין געשפרעך נישט גע־נומען. פלוצלונג האט זי זיך אויפגעשטעלט, איז צו־געגאנגען צו איינע פון די פרויען און געזאגט מיט א בעטענדיגע שטימע:

— זייט אזוי גוט און היט מיר דאס קינד אויף עטליכע מינוט, איך געה נאר אראפ אויפ'ן הויף.

פארוואס זאל מען נישט טון א טובה. די פרוי האט גענומען דאס קינד, געוויגט עס אויף דער האנד און די יונגע מוטער איז ארויס. ס'האט גע־דויערט א האלבע שעה, א שעה, צוויי אבער א נעכטיגער טאג. די יונגע מוטער האט זיך מעהר נישט בעוויזען. איצט האט זיך ערשט ארויסגעשטעלט, אז די יונגע פרוי האט איבערגעלאזען איהר קינד אין קהלה־לאקאל, כדי די קהלה זאל זיך דערמיט פעראינטערעסירען. דאס קינד איז א מיידעלע, אנ־ערך 3 חדשים אלט. מען ווייסט, וואס פאר א טרא־געדיע די יונגע מוטער לעבט א דורך.

אנ'אינטערעסאנטער דירה-פראצעס

דאס ווארשאווער קרייז-געריכט האט בעהאנ־דעלט אנ'אינטערעסאנטען ענין, וועלכער האט א וויכטיגע אקטועלע בעדייטונג.

א געוויסער גוסטאוו ל. האט א לענגערע צייט געזוכט א וואוינונג, נאר צוליב דעם וואס ער האט נישט געהאט די נויטיגע סומע אויף אפטרעט-געלד האט ער געמוזט רעזיגנירען פונ'ם געדאנק צו בע־קומען א וואוינונג אויף א געווענליכען אופן און ער האט בעשלאסען צו שאפען זיך א וואוינונג דורך א קונץ.

ער האט בעקויפט א דירה פון צוויי צימער פאר 8500 זלאטעס און בעצאהלט מיט א פאלשען טשעק אויף פ. ק. ז. באלד נאך דער טראנזאק־ציע האט זיך ה' ל. איינגעצויגען אין דער גע־קויפטער דירה.

ווען דער אינהאבער פון דער וואוינונג האט זיך איבערצייגט, אז אויף דעם טשעק איז אין פ. ק. א. נישטא קיין דעקונג האט ער געפאדערט, אז ה' ל. זאל פערלאזען די דירה. ה' ל. האט אבער קאטעגאריש ערקלערט, אז די דירה איז איהם נוי־טיג און ער וועט זיך נישט ארויסציהען. דער אד־מיניסטראטאר פון הויז האט אנגעגעבען אין גע־ריכט און דאס געריכט האט דעם ה' ל. פאר בע־געהען א שווינדעל, בעשטראפט אויף 6 חדשים טורמע און צו בעצאהלען דעם אדמיניסטראטאר 8,500 זל.

ה' ל. האט זיך אפגערופען צום קרייז-געריכט און דא האט דער ענין אנגענומען גאר אנ'אנדע־רע ווענדונג. דער אדוואקאט פונ'ם בעשולדיגטען האט דערוויזען, אז דער פערקויף פון דער וואוי־נונג איז געווען אנ'אונמאראלער טאט און געגען די פערפליכטענדע געזעצליכע פארשריפטען און צוליב דעם קען דער טאט נישט געשיצט ווערען דורכ'ן געזעץ.

דאס געריכט האט דעם בעשולדיגטען ה' ל. פרייגעשפראכען.

מארגען—די רשימה
פון די זוכי=בגורל, וואס וועלען געווי=נען דאס בוך פון ע. מ. רעמארק „אויפ'ן מערב=פראנט קיין שום נייעס"

היינט ווערען נאך אנגענומען קופאנעס פון אונזער פרעמיען-קאנקורס צו געווינען דאס בוך פון עריך מאריא רעמארק „אויפ'ן מערב-פראנט קיין שום נייעס"!

אין מארגענדיגען נומער וועט געדרוקט זיין די רשימה פון די זוכי בגורל אינם קאנקורס.

די לעזער, ביי וועלכע עס פעהלט דער אדער יענער קופאן, קאנען אויסשניידען אין היינטיגען נומער דעם צוגאב-קופאן וועלכער פערבייט יעדען אנדערען.

פון האנדעלס-געריכט

די האנדעלס־אפטיילונג ביים קרייז־געריכט האט בעהאנדעלט די בקשה וועגען ערקלערען באנקראט די 4 ברידער גייער, איינהאבער פון דער פאבריק אויף זגערזשער 96.

ווי עס איז צו זעהען פון די ערקלערונגען פון דער פירמע אייזערט האבען די ברידער גייער א חוץ דער פאבריק געפיהרט געשעפטען מיט מאנופאקטור אין לעמבערג און צוליב דעם, גע־מאכט גרויסע חובות. זיי האבען געהאט א גרויסען קרעדיט צוליב דעם, וואס זיי האבען פערמאגט א אונבעוועגליכע פערמעגען, די פאסעסיע אונטער דער פאבריק א. ה.נ ל. גייער אונבעוועגליכען פערמעגען האבען זי אבער פערשווערט מיט א גרויסע היפאטעק קויצע.

די פירמע גייער האט נאך אין פעברואר אויפ־געהערט צו צאהלען איהרע חובות.

די אנקלאגערין — די פירמע „קארל אייזערט" האט צוגעשטעלט דעם געריכט פראטעסטירטע וועקס לען אויף 30,000 זל.

דאס געריכט האט ערקלערט די פירמע „ברי־דער גייער" — באנקראט פונ'ם 24. פעברואר אַ.

•

אויף דער זעלבער סעסיע איז ערקלערט גע־ווארען באנקראט די פירמע „ס. ליטראווסקי", אויפ'ן פערלאנג פון „מ. קריגער", וועלכער האט פארגע־שטעלט פראטעסטירטע וועקסלען אויף 6 טויזענד זלאטים.

•

עס איז אריינגעפלאסען א בקשה וועגען פראַ־לאנגירען די צאהלונגען פון דער פירמע „מעכאנישע שטרימף פאבריק כ. הינצבערג", זאכארניא 45. די פירמע ערקלערט דעם איצטיגען מצב פון דער פירמע מיט דעם צייטווייליג אלגעמיינעם קריזיס.

אפטייקען
היינטיגע נאכט-דיזשורען

היינט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: ל. פאלאווסקי (פיעטרקאווער 307) ס. האמבורג (גלובנא 50) ב. גלוכאווסקי (נארוטאוויטש 4) י. סיטקעוויטש (קאפעדניק 25) א. זארעמבא (פא־מארסקא 10) א. מאטאש (פלאץ קאשציעלני 10).

פון א"י-אמט

פרוי פישבוים מאשא ווערט געבעטען צו קומען אין א"י-אמט (צעגעלניאנא 4) אין איהר אייגענער אנגעלעגנהייט.

„נייער פאלקסבלאט"

צוגאב-קופאן

אויף צו געווינען אומזיסט דאס בער. ווערק: „אין מערב קיין נייעס" פון עריק מאריא רעמארק.

Dr. Z. Rakowski

ספעצ. פאר אויערען, נאז, האלז און לונגען-קראנקה. קאנסטאנטינער 9. טעלעפאן 27-81.

שפרעכשטונדען פון: 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעמשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3.

אויס איפערזוכט דערשאסען זיין כלה

(2) נעכטען ארום 12 א זייגער ביינאכט האט דער 27-יעהריגער מיכאל קודריאווצעוו דערשאסען זיין כלה, די 21 יעהריגע סאבינע אלפיניק (וואפיטנא 34). קודריאווצעוו האט דערשאסען זיין כלה צוליב דעם, ווייל זי האט שפאצירט מיט אנדערע מענער, און נעכטען, ווען קודריאווצעוו האט איהר געמאכט פארווארפען, פארוואס זי פיהרט זיך נישט גוט אויף, האט די אלפיניק איהם געענטפערט, אז אויב איהם געפעלט עס נישט קענען זיי זיך איינגאנצען צוגעהן. קודריאווצעוו האט דאן ארויסגעכאפט א רעוואלווער און זי דערשאסען. קודריאווצעוו איז ארעסטירט געווארען.

דערהרג'עט געווארן בעת א שרפה

(—) מיר האבען שוין נעכטען מיטגעטיילט, אז בעת דעם עהערנעכטיגען שטורם ארום לאדז איז א דונער אריין אין דארף זשימנא-וואלא היינטער אלעקסאנדער, פון דעם דונער האט זיך אנגעצונדען דאס וואוינהויז פון לאנדווירט יאן קאניץ און באלד האט זיך דאס פייער אריבערגעכאפט אויף אלע ארום מיגע בנינים. וועגען ראטעווען דאס, וואס האט שוין געברענט האט קיינער נישט געקענט זיין. מ'האט נאר געדארפט ראטעווען דאס וואס האט זיך נאך געלאזט. צום אומגליק איז אין דעם דערמאהנטען דארף נישט פערהאן קיין פייערלעשער און די פייערלעשער האבען געמוזט קומען ערשט פון אלעקסאנדער. עס זענען אפגעברענט געווארן עטליכע בנינים, פיל תבואה, 5 קיה, 2 פערד, עטליכע חזירים און 2 הינער.

בעת דער דאזיגער שרפה איז דער אלעקסאנדערער איינוואוינער ראך גאלסקי ארויף אויפ'ן דאך פון דעם 2-שטאקיגען הויז, וואו ער וואוינט, כדי צו זעהן וואו ס'ברענט ווי נאר ער איז ארויף אויפ'ן דאך האט ער זיך אויסגעגליטשט אזוי אומגליקליך, אז ער איז אראפגעפאלען פון דאך און דערהרג'עט געווארן ארט.

גרויסע גנבה אין צענטער פון דער שטאט

אין מיטן טאג פירען גנבים ארויס פון א לאגער פאר איבער 100,000 זל. סחורות

(2) שבת אין די נאכמיטאג שעה'ן האבען צוויי קליינע יונגלעך זיך אפגעשטעלט פאר פישערס ביכער-געשעפט אויף דער פיעטריקאווער 47 און נאכ'ן בעטראכטען די אויסשטעלונג האבען זיי געהאלט אריינגעהן אין בוכהאנדלונג קויפען א בוך. צוליב דעם אבער, וואס פון פראנט איז געווען געשלאסען האבען זיי היינטען ארום געוואלט אריין. די טיר איז געווען האלב אפען, זיי זענען אריין אבער צו זייער איבעראשונג האבען זיי אין געשעפט קיינעם נישט געטראפען, עס האט זיך זיי אבער געווארפען אין די אויגען, וואס אויף דער פארלאגע זענען געלעגען עטליכע פעקלעך סחורות. זיי האבען וועגען דעם תיכף געמעלדעט דעם סטרוזש פון הויז, וועלכער איז צוזאמען מיט א פאליציאנט אריין אין געשעפט. עס איז תיכף אויך אנגעקומען דער לייטער פון 7-טען פאליציי-קאמיסאריאט, קאמיסאר ווילטשינסקי, וועלכער האט אנגעהויבען די אויספארשונג.

עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז די פערברעכער האבען עפענענדיג מיט וויטריכען די שלעסער אין דער הינטערשטער טיר פון פישערס בוכהאנדלונג זענען זיי מיט די טרעפען, וואס פיהרען ארויף אין דער לייה-ביבליאטעק אר'ויף אויפ'ן ערשטען שטאק און פון דארט האבען זיי זיך אריינגעקריגען אין סקלאד פון דער פירמע „גוסטאוו מאלענדרי און זוהן" דארט האט איינער פון די גנבים ארויסגענומען פון די פאלקעם שטיקלעך סחורה ארויסגענומען פון זיי די טאוולען און איינגעוויקלענדיג די סחורות אין א ראלקע איבערגעגעבען זיינע חברים. אויף אזא אופן איז ארויסגעטראגען געווארן איבער 2000 מעטער סחורה אין דער ווערט פון 100 טויזענד זל. די גנבים האבען די סחורות דאן אראפגעטראגען אין פארטער און דורכ'ן צווייטען דורכגאנג ארויס געטראגען די סחורות אויף זיעלאנא גאס, וואו עס האט שוין געווארט א טאקסובקע.

אלס רעזולטאט פון דער אויספארשונג איז ארעסטירט געווארען דער סטרוזש פון הויז אנטאני פאכלינסקי, אויף וועלכען עס איז געפאלען א חשד, אז ער איז מיטבעטייליגט אין דער גנבה.

די ווייטערדיגע אויספארשונג איז אין גאנג.

א פאמיליען-דראמע אין מיטען גאס

א פרוי שלאגט איהר מאן און זיין מיידעל מיט א העמערל אין קאפ

(—) אויף ציגעל-נאם נעבען פוילישען טעאטער האט נעכטען ארום 9 אינאווענד שפאצירט א הער אין די מיטעלע יאהרען אין בעגלייטונג פון א יונגער פרויליין. פלוצים איז הינטער זיי אויסגעוואקסען א פרוי, וועלכע האט אויסגעשריגען: „מיט מיידלעך וועסטו זיך ארומשלעפען", און נאך איידער די ביידע האבען זיך בעוויזען ארומצוזעהן, האט די פרוי ארויסגעכאפט פון בוזעם א העמערל און גענומען דערמיט קלאפען איבער די קעפ דעם הער מיט דעם פרייליין.

ס'איז ענטשטאנען א גרויסע מהומה און אנגעלאפען. ווען דער הער איז אביסעל געקומען צו זיך האט ער געפרובט זיך אקעגענשטעלען דער פרוי, שרייענדיג, אז ער וויל נישט קענען נישט איהר, נישט איהר משפחה, אבער איהם אין פנים האט זיך דערווייל איינגעביסען א צווייטע פרוי, א יונגערע, וועלכע איז דער ערשטערס א שוועסטער.

די מהומה איז געווארען אומגעהויער, פון אלע זייטען האבען גענומען לויפען מענשען, ס'איז אויך אנגעקומען א פאליציאנט, אבער בינו לבינו זענען אלע העלדען און העלדינס פון דער גאסען-דראמע נעלם געווארען.

פון די אייגענע געפיהלען קאן מען נישט אנטלויפען

אנ'ענטפער ה' „דזשענטעלמען"

אין אונזער רעדאקציע אין דער אפטיילונג: „לאמיר זיין געזונד" איז אנגעקומען אנ'אנפראגע אונטערגעשריבען „א דזשענטעלמאן", וועלכע קלינגט אזוי:

„א גרויסע צאהל מיידלעך האב איך געקענט און קען ווייטער, אבער צוליב א ליבע צו דער, וועלכע איז שוין פערהייראט קען איך מיין גליק נישט געפינען. די ליבע האב איך פערלוירען צוליב געלד און לייכטזיניגקייט, און נישט נאר אין לאדז, נאר א בהיית שטיק פונ'ם לאנד האב איך בערייזט. צי זאל איך ווייטער אין לאדז פערבלייבען, אדער קלערען וועגען אויסעמיגרירען?"

די פראגע, ווי מיר זעהען, געהערט נישט צו דער אפטיילונג „לאמיר זיין געזונד", וועלכע האט דעם ציל צו געבען עצות געגען קערפערליכע, פיזישע ליידען.

דא האבען מיר צו טאן מיט גייסטיגע יסורים, מיט ליידען פון דעם הארץ פון דער נשמה; עס שטעקט אין די ליידען א גרויס שטיק חרטה פאר אנ'אפגעטוענער עוולה, וועלכע מען קען שוין נישט פאריכטען.

מיר וועלען זיך בעמיהען פרובען אייך ראטען ארויסצוהעלפען זיך פונאנדערצוקלייבען אין דעם פלאנטער פון די געפיהלען, וואס מאטערן אייך.

צי זאלט איהר עמיגרירען? פרעגט איהר. פון זיך אליין קען קיין מענש נישט אנטלויפען. און אויך אין דער ווייטערער עמיגראציע וועט איהר מיטנעהמען אייערע גייסטיגע ליידען, אזוי, גוט ווי זיי געהען אייך נאך אין די נאהענטע וואנדערונגען. איהר שרייבט דאך, אז איהר האט שוין ארומגערייזט א שטיק לאנד.

די צייט איז בעי אזעלכע ליידען דער בעסטער דאקטאר, עס פערשטעהט זיך, אז עס איז גלייכער איהר זאלט זיין פון דערווייטענס פון דער ליבע, וועלכע איהר האט דווקא נישט „דזשענטעלמעניש" בעהאנדעלט. ווען איהר האט ני צוליב געלד לייכטזיניג פעראטען.

און אין אלגעמיין דארף מען גלויבען דעם פאלקס-מאטיוו, אז „חלומות זיסע, חלומות פרישע, חלומ'ען זיך נישט נאר איינמאל".

Dr. KRAUSCH
צוריקגעקעהרט
נעהמט אן פון 12—1 מיטאג
און פון 5—6 אוונד.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן.
אויפ'ן פערלאנג פון פובליקום זענען די פארשטעלונגען פון בעליבטען ארטיסט
מ. לאמפע פ. מענדעלעוויטש
— פערלענגערט געווארען —
היינט, מאנטאג, דעם 12-טען 9 אוו. פון 50 גר. ביז 2 זל. צום לעצטען מאל
טוביה דער מילכיגער
אין 4 אקטען פון שלום עליכם. הויפטראל „טוביה" — מ. לאמפע
מארגען, דינסטאג, דעם 13-טען, 9 אווענד פון 50 גר. ביז 2 זל.
צום 2-טען מאל די גרויסע אויפפיהרונג
די גנבים
אין 3 אקטען פון בימהא. הויפטראל „שלמה" — מ. לאמפע.
ס'נעמט אנטייל דאס גאנצע פערסאנאל. בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע
אדמיניסטראטאר: מ. ארנוואלד. מוזיקאלישער לייטער: ל. זעלמאן.

די וואהלען צו דער „כנסי' הגדולה"

אין לאקאל פון דער „אגודה" זענען פארגעקומען די וואהלען צו דער 2-טער „כנסי' הגדולה".

אלס דעלעגאטען זענען געוועהלט געווארען די ה"ה: פרעזעס לייבל מינצבערג, ראטמ. מענדעלסאן, הרב לאסקי, פישעל ליבערמאן, בונם לעווין, וויצע פרעזעס העניך בערגער, יעקב בערלינער, משה אלטער, אליעזר גרשון פרידענזאהן, דאזאר זאמערפעלד, ראטמ. יחיאל יצחק בערמאן, משה צעדערבוים, מאיר יאסקאוויטש, אברהם אייזנער, אביגדור ווינער און דאזאר אלי' קארא.

מצד „צעירי אגודת ישראל" משה וואציארז און משה באנדע.

מצד „פועלי אגודת ישראל": דוד צבי זילבערשטיין און דאזאר יצחק צעדערבוים.

צום וועלט-קאנגרעס פון „צעירי אגודת ישראל", וועלכער קומט פאר גלייכצייטיג אין ווין, זענען געוועהלט געווארען די ה"ה: משה לייב פראהמאן, יוסף זילבערשאץ, אליעזר גרשון פרידענזאהן, יצחק יוסף אייזנער.

ראדיא-פראגראם

מאנטאג, 12 אויגוסט

12.05 ווארשא: קאנצערט פון גראמאפאן-פליטעס. 16.40 ווארשא: קאנצערט פון גראמאפאן פליטעס. 18.00 קאטאוויץ: קינדער-פראגראם. 18.00 פויזען: סאליסטען-קאנצערט. 19.25 ווילנא: רעציטאציעס, „זומער אין דער פוילישער פאעזיע". 20.30 ווארשא: אווענד-קאנצערט. 22.05 ווארשא: קאמוניקאט פון פ.א.ט. 22.45 ווארשא: טאנץ מוזיק. 20.00 לייפציג: אפענבאך'ס אפערעטקעס. 20.00 דאווענטרי: סימפאנישען קאנצערט. 20.15 ברעסלוי: פוהרמאן הענשעל — גערהארד הויפטמאן. 21.15 דאנציג: איינאקטער-אווענד.

דערטרונקען געווארען בעת'ן באדען זיך

(וו) דער 18-יעהריגער אלפאנס מילער, פון דער גדאנסקא 46, איז נעכטען אינדערפריה אין דער בעגלייטונג פון איינינע בעקאנטע אוועק אויף אנ'אויספלוג אין דעם דארף באראמאוו, הינטער לאדז, וואו עס געפינט זיך א גענוג גרויסער סטאוו. דער עולם האט דארט בעשלאסען זיך צו באדען. פלוצלונג האט מילער זיך אנגעהויבען צו טרינקען. זיינע בעקאנטע האבען איהם געאיילט צו הילף. מילער איז אבער פערשוואונדען הינטערן וואסער. ערשט נאך 10 מינוט ארום איז געלונגען מילער'ן נאך מיט שוואכע סימנים פון לעבען ארויסצוציהען פון וואסער. עס איז באלד וועגען דעם געמעלדען געווארען דעם 12. פאליציי-קאמיסאריאט, וועלכער האט אלארמירט די גיכע הילף, פאר'ן אנקומען פון דער גיכער הילף איז אבער מילער געשטארבען.

וויכטיג פאר לאדז און פראווינץ!

א גרויסער אויסוואהל פון פערשידענע ביכער פון אלע ווארשאווער פערלאגען, אויך פיעסען און פערשידענע לידער צו ביליגע פרייזען. אויך גיב איך א היים ביכער צו לעזען. כ'קויף אויך אלטע ביכער און צאהל גוטע פרייזען. אויך בעקומט מען ביי מיר רעמארק'ס בוך „אין מערב קיין נייעס" צום פרייז נור 2.50 זל אלעס צו בעקומען ביים צייטונגס-פערקויפער וועלנארזש, אלט-שטאט 1

נעכטיגע רינג-קאמפען אין צירק

די קאמפען האבען זיך נעכטען אנגעהויבען מיט א בעגעגעניש פון די צוויי געלסאן-מייסטערס קארש און פינעצקי. דער קאמף איז געווען זעהר עמאציאנעל. ביידע געגנער האבען עטליכע מאל געפרובט נעהמען איינער דעם אנדערען מיט ווייער געוואוינטען גריף פון נעלסאן. מעהרסטענטיילס איז קארש געווען אין דער אפענזיווע. אבער ענדליך איז פינעצקין געלונגען צו בעקומען קארש'ן אין אנ'אייזערנער צוואנג פון דאפעלטען נעלסאן, און אין דער 38 מינוט האט קארש אנ'ערשעפטער, גענומען זיך לייגען אויף ביידע לאפאטקעס.

אין דער צווייטער פאר האבען זיך געטראפען גארקאווענקא און די שווארצע מאסקע. ביידע האבען ארויסגעוויזען פיל געשיקטקייט און זיך בעדיזען ארויסצודרעהען פון גאנץ געפעהרליכע סיטואציעס. צום סוף איז דער קאמף אריין אין א סטאדיע פון שטארקער צוהיצטקייט. די אטלעטען האבען זיך אין א שארפען אימפעט ארומגעיאגט איבער דער ארענע. ענדליך האט גארקאווענקא געכאפט די שווארצע מאסקע אין פאס, די ריזען האבען זיך גראד געפונען ביים ריכטער-טיש. די שווארצע מאסקע האט זיך אנגעכאפט פאר'ן טיש; גארקאווענקא האט לויט די כללים פון קאמף געדארפט די מאסקע אפלאזען. ער האט דאס אבער נישט געטון. דעם אומשטאנד האט אויסגענוצט די שווארצע מאסקע און אוועקגעלעגט גארקאווענקא'ן. אין פובליקום איז געווארען א שטארקער טומעל, א געפייף אויפ'ן אדרעס פון דער מאסקע, וועלכע האט בכלל נישט געהאט אויף איהר זייט די סימפאטיע פון עולם. די ריכטער האבען אבער אנערקענט דעם רעזולטאט פאר א לעגאלען. דער קאמף האט געדויערט 26 מינוט.

דער דריטער קאמף איז פארגעקומען צווישען דעם קאמיקער ווילינג און דעם אמעריקאנער באך סאמסאן. דער עולם האט פיל זיך געוויילט איבער די העוויות און מינעס פון ווילינג'ן. און דער 13-טער מינוט איז דעם לעצטען געלונגען צו בעזיגען דעם אמעריקאנער.

היינט קעמפען: רעצידירענד שטיבאר געגען מעכאעלים, רעצידירענד ביז צום רעזולטאט פאשאף — שווארצע מאסקע. ענדליך פינעצקי געגען גארקאווענקא.

ווער איז די שווארצע מאסקע?

מעגליך, אז היינט וועט שוין רעצידירט ווערען די פראגע, וועלכע מיר האבען געשטעלט אין אונזער קאנקורס: „ווער איז די שווארצע מאסקע?" ווייל היינט בעגעגענט זיך אין א רעצידירענדען קאמף די מאסקע מיט דעם יודישען אטלעט וועליג פאשאף.

6
ווער איז די
שווארצע מאסקע?
דער אטלעט הייסט ______
נאמען און אדרעס פון טרעפער ______

יורידישע עצות

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט“ ענטפערען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן
יורידישע אָפּטיילונג
פון „נייעם פאָלקסבלאַט“.

ביים דערלאַנגען אַנ'אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה, דאַרף צוגעלייגט ווערען דער קופּאָן מיט דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט איבערגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן, וואָס קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

9592 פרידקער:
דער קאָמאָרניק האָט נישט קיין רעכט צו לייגען אַנ'אַרעסט:
1) אויף געטראָגענע מלבושים, וועלכע זענען נויטיג אין דער געגעבענער יאָהרעסצייט;
2) אויף וועש און הויזליכע מכשירים, וועלכע דער בעל חוב און זיין בני בית בענוצט פאַר'ן טעגליכען געברויך;
3) אויפ'ן בעטגעוואַנד און בעטען פון בעל־חוב און זיין בני־בית;
4) אויף לעבענסמיטלען און בעהייצונג אין אַ סכום, וואָס איז נויטיג אויסצוהאַלטען די פאַמיליע אין משך פון 1 חודש.

9593 ל. ג.
אויף קיין אורטייל פון אַנ'עהרען־געריכט איז נישט פאַרהאַן קיין אַפּעלאַציע.

9594 שפּיראָ:
אויב צו דער זאַיענטשע האָט זיך צוגעאייגנט נאָך אַ מאַהנער, מוז דער קאָמאָרניק דאָס איינגעפאַלאַסענע פון דער ליציטאַציע־געלד איבערשיקען אין געריכט, בכדי עס צו צוטיילען צווישען די מלוות.

9595 מאיר בענזעל:
9596 גרושקע:
9597 ג־ב פון לוטאָמירסקאַ:
וועגען אייערע ענינים דאַרפט איהר זיך פּערזענליך מיט אונזער יוריסט פערשטענדיגען טעגליך פון 3—4 נאָכמ. מיטברענגענדיג די צייטונג.

9598 חיים לעווענבערג:
דער אַרטיקעל 272 פון שטראָף־קאָדעקס איז מאָדיפיצירט געוואָרען דורך דער פעראָרדנונג פון מלוכה פּרעזידענט פון 24 פעברואַר 1918 (דזש. אוסטאַוו נומער 21 פּאָז. 170) לויט'ן 4 פּונקט פון דער נייער רעדאַקציע קען מען פאַר אָנגעבען אַנ'אַנדערען נאָמען אָדער פאַמיליען־נאָמען אפילו אין אַ פּריוואַט־רעכטליכען אַקט בעשטראָפען מיט 1,000 זל.

9599 אַ פאַבּריק־פערוואַלטער:
נישט ריכטיג, אַז נאָר הויז־דזשאָזעס קאָנען ווייטער פערבלייבען אין דער אַמטליכער וואוינונג. אויב די קינדיגונג איז פאָרגעקומען אָהן בעגרינדעטע מאָטיווען, פערלירט קיין שום אָנגעשטעלטער נישט דורך דער קינדיגונג עלענפאַלס זיין לאָקאַטאָרען־רעכט אויף דער ביז אַהער פערנומענער וואוינונג.
איבעריגענס איז דער לעצטער פאַרבעהאַלט אפילו אויך הויז־דזשאָנדצעס נוגע.

9600 אברהם לאָוויטשער:
ס'איז נישט פאַרהאַן אַזאַ פאָרשריפט, וועלכע זאָגט, אַז קוים בעקומט אַנ'אָנגעשטעלטער נישט אויסגעצאָהלט זיין גאַזשע, ווערט דער אַרבייטס־אָבמאַך בלויז צוליב דעם שוין אַליין בטל צוליב דער שולד פון אונטערנעהמער און דער אָנגעשטעלטער האָט ממילא רעכט אויף אַ קינדיגונג.
דער אַרטיקעל 31 פון דער פעראָרדנונג פון מלוכה־פּרעזידענט וועגען אַרבייטס־אָבמאַך מיט אָנגעשטעלטע זאָגט נאָר, אַז דער אָנגעשטעלטער האָט דאָס רעכט אַזוי צו האַנדלען, ווען דער אינטערנעהמער ערפילט נישט לגבי איהם זיינע וועזענטליכע פליכטען, פאַר וועלכער ס'דאַרף לויט אונזער מיינונג, אויך אָנגערעכענט ווערען דאָס נישט אויסצאָהלען צום בעשטימטען טערמין די גאַזשע.

9601 פּ. ק.
ס'איז אַ פראַגע, וועגען וואָס פאַר אַ פערברעך ס'האַנדעלט זיך, צי ס'גייט וועגען אַ קלענער אָדער ערנסטערער בעשולדיגונג און ווער ס'דאַרף זיין דער בעפולמעכטיגטע אַ פרעמדער צו אַ משפחה־גליד פון פעראינטערעסירטען צד.
אויב ס'האַנדעלט זיך וועגען אַנ'אומבעדייטענדען ענין איז קיין בעפולמעכטיגונג אין גאַנצען נישט נויטיג.
די בעפולמעכטיגונגען דאַרפען נישט דווקא ווערען בעשטעטיגט דורך אַ רעיענט נאָר אויב, קיינער קוועסטיאָנירט נישט זייער גילטיגקייט, איז גענוגענד, ווען זיי ווערען אונטערגעשריבען דורכ'ן בעפולמעכטיגער.

ווי אַזוי מען לייזט די דירות־פראַגע אין ניו־יאָרק

(אַנטייל פון יודען אין אויפבוי פון דער ריזען־שטאָט)

די וואוינונגס־פראַגע איז פערשאַרפט געוואָרען פונ'ם סאַמע אָנהויב קריג. פון איין זייט איז אָפּגעשטעלט געוואָרען אין דער צייט פון דער מלחמה און נאָך איהר דאָס אויפבויען נייע הייזער אַ דאַנק דער פערטייערונג פון בוי־מאַטעריאַלען און אַרבייטס־הענד. פון דער צווייטער זייט איז פערגרעסערט געוואָרען די בעפעלקערונג אין די שטעט, פאַר וועלכע די צאָהל וואוינונגען איז נישט גענוגענד. קיין פריוואַטע איניציאַטיוו אין הינזיכט פון בויען איז כמעט נישט צו בעמערקען, ווייל כמעט אין אַלע לענדער זענען די רעגירונגען געצוואונגען אַרויסצוגעבען וואוינונגס־דעקרעטען, כדי צו בעשרענקען די אַפּעטיטען פון די הויז־בעזיצער.

די דאָזיגע דעקרעטען האָבען אָבער וועניג וואָס געקענט העלפען דעם וואוינונגס־קריזיס. זיי שיצען נאָר די אינטערעסען פון די, וועלכע פערנעהמען שוין וואוינונגען דערפון אָבער ווערען נישט בעשאַפען קיין נייע וואוינונגען פאַר דער בעפעלקערונג. די נויט אין וואוינונגען איז געוואָרען אַלץ שאַרפער. און אין פערשידענע לענדער האָט מען זי געפרובט לינדערען אויף פערשידענע אופנים. אין איינינע לענדער, ווי אין פראַנקרייך און בעלגיען האָבען זיך די רעגירונגען אַליין גענומען בויען הייזער פאַר דער בעפעלקערונג, בעזונדערס אין די געגענטען, וואָס האָבען דירעקט געליטען פון קריג. אין אַנדערע לענדער האָבען זיך צו דער זאַך גענומען די מוניציפּאַליטעטען, דאָס זעהען מיר אין בערלין און אין אַנדערע שטעט. די דאָזיגע שריט האָבען אָבער נישט געקענט געהן גאָר ווייט. ווייל סיי די מלוכה'שע, סיי די מוניציפּאַלע עטאַבּלישמענטען זענען אויסער דעם שטאַרק פערגרעסערט געוואָרען און קיין פיל פרייע מיטלען זענען נישט געווען. אַ מעהר וויכטיגע בעדייטונג אין דער פראַגע האָט די געזעלשאַפטליכע איניציאַטיוו פון די פערזאָנען, וואָס זענען דירעקט פעראינטערעסירט אינ'ם קאַמף געגען וואוינונגס־קריזיס, און פיל לענדער זענען ענטשטאַנען בוי־געזעלשאַפטען אויף אויסבויען וואוינונגען פאַר זייערע מיטגלידער. אַזעלכע בוי־קאָאָפּעראַטיוון פערדינען אַ בעזונדערע אויפמערקזאַמקייט, און וועגען איינער פון זיי וועלען מיר דאָ גענויער אָנווייזען.

אין די צפון־אַמעריקאַנישע פעראייניגטע שטאַטען זענען די האַנדווערקער אָרגאַניזירט אין פעראיינען, און אין ניו־יאָרק געפינען זיך עטליכע אַזעלכע פעראיינען, וועלכע האָבען זייערע אָפּטיילונגען אין פערשידענע שטעט. עס עקזיסטירט אַ פעראַבאַנד פון די יודישע האַנדווערקער־פעראיינען פון פערשידענע צעכען אונטערן נאָמען „יודישע געזעלשאַפטען“. דער גרעסטער צעך איז דער נאָדעל צעך, וועלכער האָט בעשאַפען אַן אייגענע באַנק אונטער'ן נאָמען „אַמאַלגעמייטער קרעדיט־יוניאָן“. אַ גרופּע מיטגלידער פון דעם פעראיין האָט צוזאַמען איינגעקויפט אין יאָהר 1924 הייצונג (קוילען). דער ערפאָלג פון דער ערשטער אונטערנעהמונג האָט זיי אויף אַזוי פיל דערמוטיגט, אַז זיי האָבען בעשלאָסען נעהמען אויף זיך אַליין די זאָרגען וועגען וואוינונגען. אַמעריקא איז אַ לאַנד פון מעשים, נישט פון רייד, און דעם בעשלוס האָט מען גענומען פערווירקליכען אין לעבען, און אַפּריל 1925 זענען איינגעקויפט געוואָרען אונטער ניו־יאָרק עטליכע ערד־שטחים פאַר 315.000 דאָלאַר. אין אָנהויב יאָהר 1926 איז געלייגט געוואָרען דער פונדאַמענט פון די ערשטע גרויסע דירות און צום 1־טען דעצעמבער 1927 זענען שוין געווען פערטיג די ערשטע צוויי, צום 15־טען דעצעמבער — די דריטע און דעם 25־טען דעצעמבער האָט מען שוין געפייערט דעם חנוכת־הבית פון 5 הייזער, אין מערץ 1928 — פונ'ם זעקסטען און צו ענדע יאָהר פונ'ם זיבעטען הויז.

דער פּלאַץ אויף די דירות האָט, ווי מיר האָבען שוין אָנגעוויזען, בעטראָפען 315,000 דאָלאַר, דאָס אויפבויען די הייזער האָט געקאָסט 1,500,000 דאָלער.

פון וואַנען־זשע האָבען זיך בעקומען די דאָזיגע מיטלען? אָט פון וואַנען. די פערזיכערונגס־געזעלשאַפט „מעטראָפּאָליטען“ האָט אַרויסגעגעבען דער בוי־געזעלשאַפט אַ הלוואה פון 1,200,000 דאָלאַר אויף 5 פּראָצ. יעהרליך. אין די אויפגעבויטע הייזער זענען פערהאַן 1185 צימערן, וועלכע זענען פערטיילט אויף וואוינונגען פון 2 ביז 7 צימערן אין יעדער וואוינונג. דער פּרייז פון אַ צימער איז 11 דאָלאַר אַ חודש און ווער עס וויל פערנעהמען אַ וואוינונג, דאַרף אַריינטראָגן אַ פאַי פון 500 דאָלאַר אויף יעדען צימער. אַזוי איז געשאַפען געוואָרען די נויטיגע סומע. עס פערשטעט זיך, אַז נישט יעדער האָט געקאָנט אַריינטראָגן גאַנצען פאַי צו 500 דאָלאַר אויף אַ צימער. יענע איז געקומען צו הילף די דערמאָהנטע באַנק. דער פערלאַג פון דער ניו־יאָרקער צייטונג „פאָרווערטס“ האָט אויך אויסגעטיילט אַ סומע פון 100,000 דאָלאַר אויף אַרויסצוגעבען הלוואות די, וואָס ווילען בעקומען וואוינונגען.

דירה־געלד צו 11 דאָלאַר פאַר אַ צימער איז אין ניו־יאָרק ביליג. דערצו האָט יעדע וואוינונג אַ קיך, אַ באָד־צימער, עלעקטרישע בעלייכטונג און אַלע מעגליכע בעקוועהמליכקייטען און איינריכטונגען, ווי צענטראַלע בעהייצונג, אַנ'אייז־קאַסטען, אַנ'אויווען צו פערברענען מיסט א. ד. גל. און דירה־געלד ווערט גערעכענט נאָר פון די וואוינונגס־צימערן.

די הייזער ווערען אַדמיניסטרירט דורך אַ פערוואַלטונג, וואָס ווערט אויסגעוועהלט דורך אַלע איינוואוינער און די פערוואַלטונג דאַרף זאָרגען נישט נאָר וועגען דעם, אַז די דירות זאָלען אָפּגעהיט ווערען און רעמאָנטירט ווערען צו דער צייט, נאָר אויך וועגען די מאַטעריעלע און גייסטיגע נויטען פון די שכנים, ווי איינאָרדנען אַ געמיינזאַמען איינקויף פון פּראָדוקטען: אייער, מילך, פלייש, גרינוואַרג, אויף הורט־פּרייזען, גרינדען ביבליאָטעקען און שפּיל־פּלעצער פאַר קינדער, אויסהאַלטען פרעבעליסטינס צו די קינדער, אָרגאַניזירען אַ פערבינדונג מיט דער שטאָט דורך ספּעציעלע אויטאָבוסען א״אַ. חוץ דעם איז פערהאַן אַ קאַפע, אַ זאַל פאַר פערזאַמלונגען אויף 500 פּערזאָן, וואו עס ווערען געלייענט לעקציעס, פאָרטראַגען און עס קומען פאָר אָווענדען און עס פּראָיעקטירט זיך אַ קינאָ און אַ קליינדשפּיטאַל, ער אָרדענט זיך איין אַ ספּעציעל צימער אויף צו לערנען מוזיק, כדי די, וואָס קאָנען אַליין נישט קויפען קיין מוזיקאַלישען אינסטרומענט, זאָלען האָבען אַ מעגליכקייט צו לערנען זייערע קינדער מוזיק.

עס איז געעפענט געוואָרען אַ שול פאַר קינדער אויף יודיש.

מיט איין וואָרט, דאָס איז אַ קליינינקע, און אויב איהר ווילט, גאַנץ גרויסע זעלבּסטשטענדיגע קאָלאָניע, ווייל אין די הייזער וואוינען 303 משפחות.

די פערוואַלטונג זוכט פאַסענדיגע פלעצער, כדי צו פערגרעסערן די צאָהל וואוינונגען פאַר רעסטוויזענער.

משוגענער באַנדיט בערויבט סוחרים

דעם 7־טען ה. ח. זענען אויפ'ן טראַקט לעבען דאָרף קורעוויטש (האָרעטשנער גמינע) אויסגעפיהרט געוואָרען צוויי דרייסטע רויב־אָנפאַלען.

דער ערשטער רויב־אָנפאַל איז אויסגעפיהרט געוואָרען אויפ'ן איינוואוינער פון דאָרף קורעוויטש דרוניעוויטש'ן.

ווען דרוניעוויטש איז געפאָהרען דורכ'ן וואַלד איז פון הינטער די ביימער פּלוצלונג אַרויסגעשפּרונגען אַ באַנדיט, וועלכער האָט דראָהענדיג מיט'ן טויט צוגערויבט ביי איהם אַ פּאָרטפעל מיט 225 גילדען, אַ גאָלדענעם זייגער און אַ גומענעם מאַנטעל, נאָך וואָס ער איז נעלם געוואָרען אין וואַלד.

עטוואָס שפּעטער, האָט דער זעלבער באַנדיט אויסגעפיהרט אַ רויב־אָנפאַל אויפ'ן יודישען איינוואוינער פון זעלבען דאָרף שמולעוויטש'ן, וועמען ער האָט אָפּגעשטעלט אינמיטען וועג און געדראָהט צו דערשיסען.

ביי שמולעוויטש'ן האָט ער צוגערויבט אַ פּאָרטפעל מיט 250 זל. און 10 דאָלאַר. נאָכדעם האָט ער אויסגעשפּאַנט שמולעוויטשעס פערד, געזעצט זיך אויף איהם רייטענדיג צו ניעכניעוויצקער טראַקט.

די אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט אַז ביידע רויב־אָנפאַלען האָט אויסגעפיהרט דער איינוואוינער פון דאָרף קורעוויטש — קוציק.

אַ פּאָר טעג פאַר'ן רויב־אָנפאַל איז קוציק געפּאָרשט געוואָרען דורכ'ן פּאָוויאַטאָווען דאָקטאָר ראַקאָוויטש, וועלכער האָט פעסטגעשטעלט, אַז קוציק איז משוגע און ער דאַרף אומבעדינגט איינגעזעצט ווערען אין אַ משוגעים־הויז.

קוציק איז אָבער ענטלאָפען פון דאָרף.

די פּאָליציי זוכט דעם משוגענעם באַנדיט.

ער קומט צו גאַסט צו זיין פריינד

און פערגוואַלדיגט זיין 16־יעהריגע טאָכטער

די טעג איז אין איינעם פון די ווילנער פּאָליציי־קאָמיסאַריאַטען געקומען צו געהן אַנ'אויפגערעגטער דער ווילנער איינוואוינער ש. (אַבּאַזאַזש 6), וועלכער האָט געמאַכט מיט אַנ'אויפגערעגטער שטים פאָלגענדע מעלדונג: די טעג, — האָט ער דערצעהלט, — איז געקומען צו איהם צו גאַסט זיין גוטער בעקאַנטער ז. ווען ז. איז אַזוי געזעסען ביי איהם אין וואוינונג האָט ש. זיך פּלוצלונג דערמאָנט, אַז ער דאַרף ערגיץ אַוועקגעהן געשעפטליך, ער האָט דאַן געבעטען ענטשולדיגונג ביי זיין פריינד און געבעטען איהם ער זאָל אָפּוואַרטען אויף איהם אַנ'אַנדערטהאַלבען שעה ביז ער וועט זיך צוריקקעהרען פון שטאָט, דערווייל קען ער שמועסען מיט זיין 16־יעהריגער טאָכטער. דער „פריינד“ האָט דערצו גערן מסכים געווען און ש. איז, נישט פאָרפיהלענדיג קיין שום בייז, אַוועק אין שטאָט. ער האָט זיך אין אַ פּאָר שעה אַרום צוריקגעקעהרט, האָט ער שוין זיין „פריינד“ נישט געטראָפען אין שטוב. זיין 16־יעהריגע טאָכטער איז געלעגען אַ פערחלשטע אויף דער סאָפע. וואָס איז געשעהן, — האָט ער געפרעגט אַ בעאומרוהיגטער? — די טאָכטער האָט איהם דאַן דערצעהלט, אַז ווען ער איז אַוועק פון שטוב, און זי איז געבליבען איינ־אויף־איינס מיט זיין „פריינד“ האָט דער לעצטער זיך פּלוצלונג געוואָרפען אויף איהר און בעגאַנגען געגען איהר אַ שענדליכע נבלה. די דערקלערונגען פון ש—ן זענען בעשטעטיגט געוואָרען און די אויספאָרשונגס־מאַכט זוכט איצט דעם פערברעכער. איהם דראָהט אַ גרויסע שטראָף.

אַכטונג, געעהרטע קונדשאַפט!
צוליב'ן הערשענדען קריזיס האָב איך פערקלענערט די פּרייזען פון אַלערלעי
קאָסמעטיק פּערפומען, זייפען, פּודערן, קעלנישע, בלומען־וואַסערן
אַלערליי קרעמען
בעזוכט מיין פּערפומעריע און איהר וועט זיך דערין איבערצייגען
מיט אַכטונג
I. DRUKIER פּערפומעריע
Łódź, Zawadzka 11, Tel. 75-92
אַכטונג ה"ה פריזיערס! בלומען־וואַסערן נאָר 3.20 אַ קילאָ, ראַזיר־זייף „פיקסין“ 7.50 אַ קילאָ,
אַלערליי שטאָהל־וואַרען און פּלאַטין. בעמערקונג: פאַר ענגראָסיסטען ראַבאַט.

Dr. H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאַנאַ 25, טעל. 26-87
צוריקגעקעהרט
ספּעציעל אַרצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער־שוועכע, אַלע אַרט אַנאַליזען, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען.
נעמט אָן פון 8 פריה ביז 2 נ.מ. און פון 6-9 אָ.

וואס עס פאסירט ביי א ברונעם וואסער

איוואניטשער באד-בלעטלעך

(בריף צום „נייעם פאלקסבלאט")

ווי איהר ליבע לעזער, האט זיך שוין דער-וואוסט פון מיין ערשטען בריף בין איך איצט אין דער באד איוואניטש און דאס איז דאך א דבר הידוע, אז מ'איז אין א באד, מוז מען זיך פיהרען נאך תקנות פון דער באד, „אולת לקרת הליך לנמוסה", האבען די חכמים געזאגט, אז דו קומסט אין א שטאט, מוזט זיך פיהרען לויט איהרע מנהגים און א מנהג איז אין איוואניטש אזוי ווי אין דאס רוב בעדער מ'טרינקט וואסער פון קוואַ-לע, מ'זעהט בעשיינפערלעך ווי דאס וואסער ווערט ארויסגעפומפט פון קוואל און כל דכפין יעדער איינער קאן טרינקען, לויט ווי דאקטוירים זאגען, איז דער איוואניטשער קוואל וואסער א גרויסע רפואת הגוף, דאס וואסער היילט און פארהיט פון פערשידענע קראנקהייטען.

נו, היינט, אז מ'איז אין איוואניטש, און א מנהג איז צו טרינקען וואסער, און א רפואה איז דאס אויך — דארף מען דאך זיין א פרא אדם נישט צו טרינקען דעם וואסער, געה איך טאקע צוויי מאל א טאג צום קוואל און טרינק וואסער.

און ווען עס קומט די צייט פון וואסער טרינ-קען און א שטראם פון מענשען, יונג און עלט, קליין און גרויס לאזען זיך ארויס צום קוואל מיט כלים אין די הענד — מ'געהט טרינקען וואסער, קריגט דאס אזא אויסזעהן אנ'ערך, ווי ראש השנה צו תשליך, ווען אלע לויפען צום וואסער ארייג-חצרפען די זינד, אזוי לויפען דא אלע צום וואַ-סער איבערלאזען זייערע קראנקהייטען.

נאר איהר ווייסט וואס, איך האב מיך ארומ-געזעהן, אז אויב דאס וואסער-טרינקען וואלט מעהר נישט געבראכט קיין נוצען ווי דאס ביסע-לע רפואת הגוף, וואלטען אפשר קיין העלפט בעסט פון די, וואס קומען דא — אויך נישט גע-קומען. האט אבער דאס געהען צום וואסער טרינ-קען נאך א מעלה, וואס ס'איז גאר נישט אבצו-שאצען איהרע הויכע חשיבות און א חוץ דאס ביסעלע רפואת הגוף ברענגט עס א רעכט ביסעל רפואת הנפש, דורכ'ן געהן צום קוואל דאס וואסער טרינקען, ווערען אויסגעהיילט פיל פערוואונדעטע הערצער... עס ברענגט אריין אין פיל מענשען א ניי לעבען... עס ווערען אראפגעקייקעלט שווערע שטיינער פון פיל פער-שמאכטע עלטערן-הערצער, וואס פערמאגן בתולות שכבר הגיע פרקן ר"ל, און ווען עס קומט זיך דער גאנצער עולם צוזאמען על עין המים ביים קוואל וואסער, יעדער מיט די קריגעלעך אין די הענד, דאכט זיך, אז יעדער איז פארנומען מיט'ן טרינקען, דאך קען מען בעמערקען, ווי א שעהנע אויסגעפוצטע מיידעל, וואס ווען זי האלט דאס קריגעלע וואסער ביי'ם מויל, דאכט זיך, ווי נישט איהר מיינט מען דאס, קוקט זי זיך אבער בשעת מעשה דורך מיט א האלב-בעקאנטען יונגעמאן און עס זעהט אויס, ווי זי וואלט זאגען: „בחור, בחור, שא עניך וראה," הויב אויף בחור'ל דיינע אויגעלעך און זעה, ווער עס שטעהט דא אקעגען דיר, טו א טראכט, אפשר... און אזוי ארום ווערט געשאפען, ווי די לצים זאגען, א הקדמה צו א חיבור...

און טאמער ווילט איהר דאס האלטען פאר אנ'עולה, קאן איך אייך זאגען, אז איהר האט א גרויסען טעות, עס האבען זיך שוין בענוצט, מיט אזעלכע מיטלען א סך פיינערע מענשען ווי די היינטיגע יוגענד, אט לאמיר גאר נישט ווייט זו-כען לאמיר נעהמען יעקב אבינו, א פיינער מענש הא? דאס וועט איהר דאך אלע מסכים זיין און האט נאך זיך א גאנץ פיינעם נאמען איבערגעלא-זען, הלואי אויף אונז געזאגט געווארען, נו ווי אזוי איז געשלאסען געווארען זיין שידוך, אויב נישט ביי א ברונעם מיט וואסער, און זיין טאטע יצחק, דאכט זיך, אויך געווען נאר א נישקשה'-דיגער יוד, מ'קאן איהם אויך מיט דער הגדה נישט אוועקמאכען, און האט זיך אויך פערליבט מיט זיין ובקה'לע ביי א ברונעם וואסער... דארטען איז אויך געווען א מעשה מיט א קריגעל וואסער... שא, וואס דארפט איהר מעהר, אז אפילו אונזער גרויסער משה רבינו האט אויך חתונה געהאט דורך א מעשה, וואס האט פאסירט ביי א ברונעם. נו, איז עפעס נתפעל צו ווערען פון היינטיגע מעדלעך און בחורים, וואס ווילען אויס-נוצען די געלעגענהייט פון קריגעל וואסער מיט'ן ברונעם. וואס איז זיך דא צו וואונדערען? מעשי אבות ירשו בנים...

שר של אש.

DR. MED.
A. URYSON
אינערליכע קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט.
נעהמט אן פון 3 ביז 5 נאכמיטאג.
Konstantynowska 20, telef. 35-85.

דער געליבטער שיסט צום מאן, וועלכער איז געקומען זעהן זיין קינד

צוריק מיט עטליכע יאהר האט אין כעלם די בעוואוסטע שענהייט יוזעפא שאלאינאווא חתונה געהאט מיט א געוועזענעם ה' באלעסלאוו ווישינסקי.

שפעטער איז ביים פארפאלק געבוירען גע-ווארען א טעכטערל, נאך וועלכען ס'האבען אנגע-הויבען פארקומען אפטע קריגערייען צווישען דעם פארל, וועלכע האבען זיך געענדיגט דערמיט, וואס דאס פארפאלק איז זיך צוגאנגען.

די יונגע ווישינסקא איז אפגעפאהרען מיט'ן קינד. דער מאן איז אויך אוועקגעפאהרען און זיך בעזעצט אין גדיניא.

אין א צייט אום איז די פרוי צוריק געקו-מען קיין כעלם און געוואוינט אין דער פריהער-דיגער דירה. זייענדיג אליין האט זי אנגעהויבען זוכען מענער-בעקאנטשאפט און זיך בעקענט מיט א געוויסען סאקאלאווסקי פון ווארשא, א מוליאר-מייסטער ביי די דירעקציע-ארבייטען, וועלכער האט אנגעהויבען שפילען די ראל פון איהרם א גע-ליבטען.

פאריגע וואך איז ווישינסקי דורכפאהרענדיג כעלם צו די מיליטעריש איבונגען, אינמיטען דער נאכט אריינגעקומען אין זיין אלטער וואוינונג טרעפענדיג זיין ווייב צוזאמען מיט דעם דערמאנטען סאקאלאווסקי...

— כ'וויל זעהן דאס קינד..

— טראג זיך גיכער ארויס פונדאנען!

מאן און ווייב האבען זיך אנגעהויבען שטארק קריגען און דא איז געקומען צו הילף דער געליב-טער, וועלכער האט ארויסגעכאפט א רעוואלווער און עטליכע מאל אויסגעשאסען. ווישינסקי איז ארויסגעלאפען אויפ'ן גאס און א בעגאסענער אין בלוט איז ער געפאלען אויפ'ן טראטואר.

ס'זענען זיך צוזאמענגעלאפען מענשען און פא-ליציי, וועלכע האבען דעם פערוואונדעטען אפגע-פיהרט אין שטאטישען שפיטאל.

היינטיגע פאריזער ראטשילדס

(ענדע פון 3-טע זייט).

בענוגענט זיך מיט איינקויפען א סך מאלעריי, מיט בעשטעלען פאר זיך סקולפטור פון דעם מאדערנסטען קינסטלער און מיט אויסהאלטען א קליין קונסט-ביהנע.

דאס איז ווייט נאך נישט אלץ, ווייל אז מען שמועסט איבערשטייגען דעם פאטער אין גייסטיגער ענטוויקלונג איז דאך נישט שייך. דערוויילען מיר זיך נאך א שפאגעל נייע סענסאציע.

אוף מערץ איז געווארען ארגאניזירט אנ'-עפענטליכער קאנקורס פונ'ם בעסטען ליד. די מא-נוסקריפטען האט מען צוגעשיקט דער „זשורי", וועלכע האט אויסבראקירט דאס פסולת און די בעסטע האבען פארגעלייענט גוט-געשולטע פארלע-זער, נישט אנגעבענדיג די נעמען פון די דיכטער. נאכ'ן לייענען, האט דער פערזאמעלטער עולם, וואס איז בעשטאנען פון איינגעלאדענע געסט, אלס פראפעסיאנאלען, געשטימט. ווייזט זיך ארויס, אז די בעסטע פיעסע האט אנגעשריבען פיליפ דע ראטשילד...

איז שטעלט זיך די פראגע, אז די ראטשילדס קענען שוין האבען דורכגעמאכט די העכסטע שטופע פון גייסטיגער דערגרייכונג, וועלען מיר אפשר דער-לעבען צו זעהען, אז פיליפ'ס זוהן וועט זיך אומ-קעהרען צום שורש פון ארימקייט...

אבער פיליפ דע ראטשילד גיט אונז אויך א בעוואוסטע פאר אזא אומגליכער לאגע. דער קונסט-ליבהאבער און דיכטער איז אויך אין דער וועלט צייט א מאדערנער ספארטסמאן. אט איז פארגעקומען א געוועט אויף שנעלקייט מיט אויטא-מאבילען, און פיליפ דע ראטשילד איז געווען איינער פון די רייבערס; אויך ער איז געלאפען אין רעה רייהע, כדי צו געווינען דעם „גראן פרי דע בורגאן" (גרויסען געוועט-פרייז פון בורגאן).

א דער פאטער האט זיך דערוואוסט וועגען דעם, האט ער, נישט-טויט-נישט-לעבעדיג, אויסגע-שריען: „דאס וועט נישט געשעהן!" סטייטש, זיין טייערער זוהן קאן זיך נאך הרג'ענען אין אט דעם געלויף. האט ער אנגעקלונגען צום ארויסגעבער פון דער ספארט-צייטונג, וואס האט דעם ראזינען קאנ-קורס ארגאניזירט: „העלא, איהר זענט דער ארויס-געבער פון „אוטא"?

„יא".

„דאס איז אנרי דע ראטשילד. ווילט איהר מיר זאגען, צי איז דער קאנקורס אנ'ערנסטע זאך, פער-בונדען מיט געפאהר?"

„אודאי, וואס פאר א פראגע!"

„איז מעגליך עמיצען אפצוהאלטען ער זאל נישט אנטייל נעמען אין לויף. מיין איינענער זוהן, משוגע איז ער, וויל זיך בעטייליגען".

„צו שפעט, ליבער הער באראן".

האט ראטשילד געשיקט שליחים און שטאפע-טען אומעטום. אבער אומזיסט. ווייל עס איז שוין אגב קיין צייט נישט געבליבען עפעס צו ענדערען אין בעשלוס. אנר דע ראטשילד איז פון שטופ נישט ארויס פון עגמת-נפש. פלוצלונג קלינגט מען איהם:

„איהר זענט באראן אנרי דע ראטשילד?"

„יא".

„דאס איז דע גראניש, ארויסגעבער פון „אוטא". איך האב דעם כבוד אייך צו גראטולירען און וונש אייך מיין בעסטען מזל-טוב! אייער זוהן האט געוואונען דעם ערשטען פרייז. ער איז ארויס דער זיגער פון „גראן פרי דע בורגאן"; ער איז אנ'-אמת'ער העלד; ער טרייבט ווי א מלאך!"

אין דעם זעלבען אווענט האט מען דעם יונגען פיליפ נישט געטראפען אין טעאטער, נישט אין קיי-נעם פון די ערטער, וואו זיינע פריינד בעגעגענען איהם שטענדיג. ביי די ראטשילדס איז [illegible] געווען א גרויסע שמחה: מען האט געפייערט דעם טריאומף פון פיליפ דע ראטשילד אלס אויטאמאביל-טרייבער און די גאנצע פאמיליע איז אנוועזענד גע-ווען אויף דעם יום-טוב.

ל. בלומענפעלד

גאלדענע גליקען

(ראמאן) (99

איך האב געזעהן דעם אויסגעפוצטען, גלאט-אויסראזירטען לארד לאמערספילד, וועלכער איז מיט א צינישען שמייכעל געזעסען אנגעלעהנט אויף דעם ווענטעל פון דער באנק, נישט ווייט פון איהם איז געזעסען דער אלטיטשקער, וואס האט זיך אנימעלט אינפארמירט ביי מיר וועגען דער גאלד-גרובען-געזעלשאפט, וואס איך האב בלומרשט געזאלט ארגאניזירען. ער איז געזעסען אין א געוואלדיגער אנשטרענגונג און זיך צוגע-הערט צו יעדען ווארט, יארק, זיין שוועסטער און די אמאליגע באלעבאסטע פון מיין דירה, דער דירעקטאר פון רעסטאראן „מילאן"... דאכט זיך, אלע מיינע בעקאנטע האבען זיך דא צוזא-מענגעטראפען אויפ'ן טראגישען וועג פון נאטא-גען, און זענען געקומען אנקוקען דעם מערדער...

אלע — א חוץ דרייען:

נישט נאר מאריא'ן מיט ביל'ן האב איך נישט געזעהן, נאר די אומרוהיגקייט איז נאך אין מיר גרעסער געווארען, ווען איך האב פעסט-געשטעלט, אז אויך דער לארד סענגאט איז דא נישט געווען.

דער דאזיגער פאקט האט מיך אזוי בעאונ-רוהיגט, אז איך האב זיך אנ'ארט נישט געקאנט געפינען, און איך האב זיך אלע ווײלע אויפגע-שטעלט, נישטערענדיג מיט די אויגען אין די הינטערשטע רייהען, און קלעמענדיג זיך מיט די פינגער אין בארייער.

עס איז גאר קיין ספק נישט, אז עפיס איז געשעהן, וואס האט געהאט א דירעקטע שייכות מיט די אלע דריי — מיט מאריא'ן ביל'ן און דעם לארד סענגאט... איך האב אבער נישט גע-וואוסט וואס עס איז געשעהן, און איך האב גארנישט געקאנט העלפען.

מיט אנ'איבערמענשליכער אנשטרענגונג ממש האב איך זיך איינגעהאלטען נישט אויפצושפרינ-גען, אדורכשלאגען זיך דעם וועג צווישען פוב-ליקום און ארויסרייסען זיך פון זאל.

צום גליק האב איך געפונען אין זיך גענוג שכל, כדי אפצוהאלטען זיך פון דעם ווילדען שריט: איך האב פערשטאנען, אז אויף אזא אופן וועל איך זיך צו גארנישט דערשלאגען.

איך האב אריינגערוקט די הענד טיף אין די הויזען-טאשען, צונויפגעביילט די פויסטען און זיך בעמיהט צו מאכען דעם אנשטעל, אז איך הער זיך איין אין די רעד פונ'ם דאקטאר, פון דעם פאטער מעריל און אין די טיפזיניגע פרא-גען פונ'ם ריכטער.

ווי לאנג די אויספארשונג האט געדויערט קאן איך נישט זאגען.

מיר האט זיך אויסגעדוכט, אז זי דויערט יאהרען, אבער אויף וויפיל איך דערמאן זיך איצט איז אדורך אנ'ערך דריי פערטעל שעה פון דעם מאמענט אן, ווי מילפארד האט געענדיגט זיין דערצעהלען ביז דער אויספארשונגס-ריכטער האט אפגעפרעגט דעם לעצטען עדות.

— איהר פאדערט נאך אלץ, אז דער פער-הער פון בעשולדיגטען זאל אפגעלעגט ווערען? — מיט האט ער א פרעג געטון, ווענדענדיג זיך צים אדוואקאט.

איבער'ן זאל האט זיך אדורכגעטראגען א געציויש, און ס'איז ענטשטאנען אנ'אנגעשטרענגט שווייגען.

דער פאליציי אדוואקאט האט זיך אויפגע-שטעלט פון זיין ארט און געענטפערט:

— אין נאמען פון דער פאליציי, הער ריכ-טער, נעהם איך צוריק די בעשולדיגונג געגען מיסטער דזשעק בארמאן.

— בראוואַ! — האט אפגעהילכט אין זאל א קלינגענדיגע שטים, וואס איז מיר גוט בעקאנט געווען.

די דאזיגע שטימע איז אבער פערשוואונדען געווארען אין דעם אלגעמיינעם גערויש.

די נערוועזע אנשטרענגונג, וואס דאס פוב-ליקום האט אדורכגעמאכט, הערענדיג די רעד פון די עדות, איז פלוצים מגולגל געווארען אין א גרעניצלאזען התפעלות.

פון א פערברעכער, א מערדער בין איך מאמענטאל פערוואנדעלט געווארען אין א העלד.

דער אויספארשונגס-ריכטער איז אבער גע-בליבען קאלטבלוטיג און אינדיפירענט.

ער האט א קלאפ געטון אין טיש און אויפ-געהויבען דעם קול:

— איך בעט אז דאס פובליקום זאל נישט רעש'ן און איינהאלטען די געפיהלען, דא איז א געריכט און נישט קיין טעאטער-זאל.

ווען דער ליארעם האט זיך איינגעלייגט, האט ער זיך ווידער געווענדט צום פאליציי-אדוואקאט:

— די מעלדונג פון דער פאליציי האב איך גענומען אין אכט. דער מיסטער כארספאל האט זיך שוין אודאי בעקענט מיט דעם אינהאלט פונ'ם פאקעט און איז גרייט אנצושליסען זיין אויספיהר מיט די מאטעריאלען פון דער אויס-פארשונג, איך האלט דעריבער פאר צוועקלאז פארטצוזעצען די געריכטס דעבאטען.

גארדאן האט זיך אויפגעשטעלט פון זיין ארט:

— איהר נעהמט ארונטער די בעשולדיגונג הער ריכטער?

דער ריכטער האט איינגעבויגען דעם קאפ און א שמייכעל געטון:

— די בעשולדיגונג איז ארונטערגענומען, מיסטער גארדאן, אייער קליענט איז פריי.

קאפיטעל דריי און צוואנציג

די יאכטע „סיגול"

איך געדענק נישט, ווי-אזוי איך האב זיך פלוצים געפונען צוזאמען מיט'ן אדוואקאט גאר-דאן און אינספעקטאר נעיל, אין א קליין צימערל בשכנות מיט'ן געריכטס-זאל.

דער אינספעקטאר האט צוגעמאכט די טיר, כדי עס זאל אונז נישט שטערען דער טריאומ-פיהרענדער טומעל אין זאל, וואו דאס פובליקום האט געיובעלט.

— נישט מיין אויפגאבע איז עס צו גראטו-לירען אייך — האט דער אינספעקטאר געזאגט, ווענדענדיג זיך צו מיר — אבער אויב איהר וועט מיר דערלויבען, וואלט איך אייך געוואלט אויס-דריקען מיין פרייד, וואס דער ענין האט זיך מזל'דיג געענדיגט.

— זעלבסטפערשטענדליך, הער אינספעקטאר — האב איך מיט א שמייכעל געענטפערט — איהר האט דאך נישט געגלויבט אין מיין אומשולד.

(פארטזעצונג קומט).

מאָסקווער „עמעס“ זידלט בערדיטשעווער און ניו-יאָרקער קאָמוניסטען
פאַר זייערע „בונדישע טראַדיציעס“

מאָסקווע, (יט״א) דער „עמעס“ האָט פערעפענטליכט אַ לענגערען אַרטיקעל מיט אַ שאַרפע אַפּאַרציע מוסר פאַר די יודישע קאָמוניסטען פון בערדיטשעוו און... ניו-יאָרק. די קאָמוניסטען פון די ביידע דערמאָהנטע שטאָט ווערען בעשולדיגט אין דעם אַז „זיי האָבען זיך בידאַיצט נאָך נישט בעפרייט פון די אַלטע טראַדיציעס פון „בונד“.

די שולד פון די בערדיטשעווער יודישע קאָמוניסטען בעשטעהט אין דעם, וואָס זיי זענען נאָך הייסע יודישיסטען און אידעאַליזירען נאָך אַלץ דעם אַמאָליגען „בונד“. די שולד פון די ניו-יאָרקער קאָמוניסטען בעשטעהט ווידער אין אַנ׳אונשולדיגע נאָטיץ, וואָס די ניו-יאָרקער יודישע קאָמוניסטישע צייטונג „פרייהייט“ האָט ניט ערלויבט צו דרוקען דעם, דאָס אַ געוויסע יודישע קאָמוניסטין פאָהרט קיין ראַטען-רוסלאַנד צו איהר מאַן, וועלכער איז צוזאַמען מיט זיין פרוי געווען אַקטיוו אין דער רעוואָלוציע נאָך אין יאָהר 1917. דער „עמעס“ פרעגט גאַנץ ברוגזליך: „צוליב וואָס האָט די „פרייהייט“ געדאַרפט צוגעבען, אַז די חבר׳טע און איהר מאַן זענען געווען אַקטיוו אין 1917 אין דער רוסישער רעוואָלוציע בעת די רעאַקציע פון דער „פרייהייט“ ווייסט גאַנץ גוט, אַז ביידע זענען זיי דאַן געווען נאָר אַנגעזעהענע טוער אין „בונד“.

אַרויסהייזענדיג גאַנץ אָפּט די איפּערזוכט צו נאָך נישט אויסגעוואָרצעלטע פּאָפּולאַריטעט פון דער „עמעס“ אויף מען זאָל אויפהערען „אידעאַליזירען דעם פערפוילטען נעכטען — דעם „בונד“. „בונד“ צווישען די יודישע קאָמוניסטען, פאָדערט

די שטומע „מיס דענעמאַרק“

אינ׳ם ערשטען קלאַס פון שנעלצוג קאָפּענהאַגן-פּאַריז איז געפאָהרען אַ וואונדערשעהנע דאַמע, וועלכע האָט זיך געהאַלטען גאַנץ שטאָלץ, האָט פּסדר געשמייכעלט, אָבער מיט קיינעם קיין וואָרט נישט גערעדט.

אין צוג האָט זיך פערשפּרייט אַ קלאַנג, אַז דאָס פאָהרט די קעניגין פון שעהנהייט אין דענעמאַרק אויף אַ שעהנהייטס-קאָנקורס אין פּאַריז.

עס האָבען זיך גלייך געפונען דרייסטע יונגע לייט, וועלכע עס האָבען זיך בעמיהט שליסען באַקאַנטשאַפט מיט דער „מיס-דענעמאַרק“. אַלע זייערע בעמיהונגען האָבען אָבער צו קיין רעזולטאַט נישט געבראַכט: די וואונדערשעהנע דאַמע האָט בלויז געשמייכעלט, אָבער קיין וואָרט קיינעם נישט געשענקט, אין דער אַלבאַסטער-קלאָהרער האַנד האָט זי געהאַלטען דעם בילעט, עס איז אַריין דער קאָנדוקטאָר, האָט פון איהר האַנד גענומען דעם בילעט, דורכגעשטאָכען און צוריק אַריבערגערייכט איהר אין האַנד. דאָס איז געוואָרען אויפפאַלענד דעם עלעגאַנטען יונגעמאַן, וועלכער איז גראָד אין דער צייט געזעסען נעבען דער דאַמע און זיך בעמיהט פערפיהרען מיט איהר אַ געשפּרעך. ער האָט דרייסט אָנגענומען דער דאַמע ביי דער האַנד — צו זיין גרויסען שרעק איז די האַנד געווען קאַלט. צי איז זי נישט אַמאָל טויט און איהם אַרויף אַ שרעקליכער געדאַנק, אָבער דאָ גלייך האָט ער זיך אָריענטירט, אַז די שמייכלענדיגע דאַמע איז... פון וואַקס.

די וואונדערשעהנע „מיס דענעמאַרק“ איז נאָר געווען פשוט אַ... ליאַלקע, וואָס אַ ליאַלקע-פאַבריק אין דענעמאַרק האָט געשיקט אויף דער וועלט-אויסשטעלונג אין באַרצעלאָנאַ. נעבען איהר איז געלעגען אַ בריף פון דער פירמע, אַז די דאַמע איז אַ שטומע און די פּאַסאַזשירען ווערען געבעטען איהר נישט אָנטון קיין שום לייד...

אכטונג, צייטונג-פערקויפער!

אויף דער פערזאַמלונג, וואָס איז פאָרגעקומען דעם 11 אויגוסט מיט דער בעטייליגונג פון איבער 80 צייטונגס-פערקויפערס איז אָנגענומען געוואָרען אַ בעשלוס. אַז אַזוי, ווי דער אַגענט ווינאַגראַד גיט צו פערשפּרייטען די שונד-אויסגאַבע „ראַדיאָ“ אונזלכע עלעמענטען, וואָס האָבען נישט קיין ערלויבניש פון דער רעגירונג, ווי אויך פון אַ דאָקטאָר פון מאַגיסטראַט דורך דעם ברענגט ער אַ שאָדען אַלע צייטונגס-פערקויפער, ווי אויך פערשלעפּען זיי פערשידענע קרענקען צווישען דעם פובליקום, איבער דעם איז איינשטימיג אָנגענומען געוואָרען אַ בעשלוס, אַז קיין שום צייטונגס-פערקויפער, זאָל נישט קויפען ביי דעם אַגענט ווינאַגראַד קיין שום אויסגאַבען, וועלכע געפינען זיך אין זיין קאָנטאָר זאַגאַר, ווען ער וועט צו ברענגען צו דער שטעל, זאָל מען אויך נישט נעהמען ביז ער וועט אויפהערען צו פערשפּרייטען די שונד-אויסגאַבע „ראַדיאָ“ דורך די מענשען, וואָס האָבען נישט קיין קאָנצעסיעס, אָדער דורך יונגלעך.

מיט אכטונג
די קאָמיסיע.

8664

עס איז געפונען געוואָרען
אַ געוויסע סומע
געלד

געגען סמנים און אָנאָנס-קאָסטען אָפּצונעהמען אין אַדמיניסטראַציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט“. 9898

פערלוירען געוואָרען פאַלגענדע וועקסלען:

1) 50 זל. אויסשטעלער אָפּאַטאָווסקי, צאָהלבאַר 20.8.1929; 2) 100 זל. אויסשטעלער אָפּאַטאָווסקי, צאָהלבאַר 25.8.1929; 3) 50 זל. אויסשטעלער נידער, צאָהלבאַר 30.8.1929; 4) 40 זל. אויסשטעלער לענגער, צאָהלבאַר 22.8.1929. דערביי איז בעמעזען גאָך וועקסלען. די אַלע וועקסלען ווערען ערקלערט פאַר אומגילטיג. דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען געגען בעלוינונג אָפּצוגעבען צו משה קאָזלאָווסקי, קרוטקאַ גאַסע 14.

בוכהאַנדלונג ג. בערלינסקי

ס׳איז אָנגעקומען
ברונאָ יאַשענסקי „איך פאַרברען פּאַריז“
אַנשטאָט דעם פּרייז 5 זל. נאָר 2.95
עריך רעמאַרק׳ס „אויפ׳ן מערב קיין שום נייעס“ איבערזעצט פון באַשעוויץ.
אַנשטאָט 3 זל. נאָר 1.50
בוכאַרין׳ס טעאָריע „היסטאָרישער מאַטעריאַליזם“ אַנשטאָט 15 זל. נאָר 5 זל.
7 בענדער די בעסטע ווערק פון מאַקסים גאָרקי „מיין קינדהייט“, „צווישען מענשען“, „מיינע אוניווערסיטעטען“, „מאַלווא“, „אומעס“, „קאָנוואַלאָוו“, און „די מוטער“. אויף גוט פּאַפּיר, 2440 זייטען אַנשטאָט 57 זל. נאָר 24 זל.
אויך אַ גאַנצע רייהע אַנדערע ביכער אויף האַלבע פּרייזען צו בעקומען אין דער בוכהאַנדלונג
12 ג. בערלינסקי 12
אַלט-שטאָדט
אין הויף 2-טער שטאָק, לינקע אָפיצינע.

Dr. med. H. LAJCHTER
צאָהן-כירורג
דזיאַסלעס-, קין-, גימען-, און צונג-קראַנקהייטען.
Konstantynowska 9.
telefon 49-66
d $1^1/_2$—5 po pol. 4604

Dr. med. W. EYCHNER
גינעקאָלאָג-אַקושער
זגערזשער 11.
טעל 34-72
נעמט אָן פון 6–8 אָוועגד.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון ראָקטוירים-ספּעציאַליסטען
זאַוואַדזקאַ 1.
נאָר פאַר וועגערישע הויט-קראַנקהייט, אין מענער-שוואַכע אַנאַליזען פון בלוט און אויסשלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען אין אוראָלאָגישע און נערווען-קראַנקהייטען.
קוואַרץ-לאַמפּ. עלעקטרישער הייל-קאַבינעט האַמטעמעס.
— — מעגליג פון 8 פריה ביז 9 אָוונט. — —
פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכם.
נעמט אָן אַ פרוי-דאָקטאָר נאָר קינדער און פרויען זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.
— בעזונדערער וואַרטע-צימער פאַר פרויען. —
וויזיט 3 זל.

שייטלעך
צו מעסיגע פּרייזען צו בעקומען ביי
פּאַרזשוצקאַ, קאַמיעננאַ 5.

Dr. med. M. Kerszner
קינדער - קראַנקהייטען
זשעלאַזנאַ 16
טעל. 51-96
צוריקגעקעהרט
נעמט אָן אין דער לעטשניצע
בזשעזשינער 11

אַנ׳ערשטקלאַסיגע בעקעריי
מיט אַלע איינריכטונגען מיט 2 אייוועון אויף אַ גוטען פונקט, בעסטען צענטרום פון שטאָט איז אויף גוטע בעדינגונגען פון זאָפאָרט איבערצוגעבען צו ערפאַהרען אין אַדמין.

אַ געוועלב
מיט אַ שטוב און אַ קוך און אַ פּאַרצימער צו פערקויפען
פאַר 4200 זל.
פּושעבדזשעלניצקאַ 38
ביי גאַפּיערעלסקאַ.

דעם „נייעם פאָלקסבלאַט“
איז צו בעקומען טעגליך פון 7 פריה ביז 11 אָוו. ביים צייטונגס-פערקויפער
לייביש דזשאַלאָווסקי
46 זגערזשער 46

MIEJSKI KINEMATOGRAF OŚWIATOWY
WodnyRynek (róg Rokicińskiej) tel. 18-26
Dojazd tramwajami 16 i 10.
Od 5-VIII do 12-VIII 1929 r.
Dla dorosłych:
TYTANIC
(Miasto marzeń)
w rolach głównych: George O'Brien, Virginia Valli, June Collyer.
Dla młodzieży:
„Ostatnia godzina“
(ORŁY WOJENNE)
Dramat lotniczy opracowany przez porucznika pilota HOWARDA BLANCHARDA na tle prawdziwego zdarzenia W rolach głównych Raymond Keane i Barbara Kent.

כי ימצא בקרבך איש או אשה אשר ילכו
וואָס קלערען צו געהן אין אַנ׳אַנדערע ביוראָ
ודרשת היטב והנה אמת נכון הדבר, והגד להם
זאָלסטו זיי זאָגען
אַז נאָר אין ביוראָ ביים
י. מאַנעלאַ
רעכטסקאָנסולענט
17 פּיעטריקאָווער 17
52 זאַכאָדניאַ 52
טעלעפאָן 48-79
ווערט געוויסענהאַפט ערלעדיגט און געשריבען אַלע סאָנדאָווע זאַכען, ביטעס, קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, קאַרנע און ציוויל אַפּעלאַציעס, אַדוואָקאַניעס, אינטערציזיעס, ספּעציאַליסט פון שותּפות-אַקטען, איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.
מיט אכטונג
י. מאַנעלאַ, פּיעטריקאָווער 17
דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52.

44 וויכטיג פאַר מחותּנים 44
קויפט נישט קיין
מעבעל
בעפאָר איהר איבערצייגט אייך נישט אין מיין מעבעל-געשעפט
44 גדאַנסקאַ (דלוגאַ) 44
Ch. LAZNIK, tel. 62-56
נאָר בײַ מיר קענט איהר קויפען מעבעל שיין, גוט און ביליג בעמערק. אויך קויף איך פערשידענע מעבעל, דיוואַנעס, פּעלצען, כיימאַשינען און צאָהל די העכסטע פּרייזען.
44 גדאַנסקאַ, נאָר 44

DR. MED. Grzegorz Rozenberg
ספּעציאַליסט פאַר מאָגען, קישקע, לעבער און אינערליכע קראַנקהייטען
Tel. 24-44 גדאַנסקאַ 44 (דלוגאַ)
נעמט אָן פון 11 ביז 1 נאָכמ. און פון $5^1/_2$ ביז $7^1/_2$ אָוועגד חוץ מיטוואָך נאָר פון 11 ביז 1 נאָכמ.

איז העלעבאָוו
איז פערלוירען געגאַנגען
אַ דאַמען האַנד-בייטעל, אין וועלכען ס׳איז געלעגען אַ גאָלדען האַנד-זייגער׳ל, אַ בראַנסאָלעטקע, צוואַנציג זלאָטיס געלד, ווי אויך אַ וויטשאַנג מיט אַ מעטריקע און אַנדערקוגגס-פּאָטאָגראַפיעס. דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען געגען בעלוינונג אָפּצוגעבען צו גליקסמאַן, זאַוואַדזקאַ 53.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17 טעל. 16-33.

ד״ר ראָקאָווסקי נאָז האַלז, אויערען קר.	10—11 2—5 7—6
ד״ר רוזשאַנער הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד״ר גאָלדשטיין- אויגען-קראַנקהייטען פאָלאַק	1—2 7—8
ד״ר יוסטמאַן נערווען קראַנקהייטען	12—2 חוץ זונ.
ד״ר ראָזענצווייג קינדער-קראַנקהייטען	10-12 4-5
ד״ר פּאָפּיערני פרויען און געבורטס-הילף	$11^1/_2$-1 5-6
ד״ר קאַנטאָר כירורגישע-קראַנק.	$4^1/_2$-$5^1/_2$ זונ. 1—2
ד״ר חיינבערג אינ. הערץ לונגען	12—1, $6^1/_2$—$7^1/_2$
ד״ר סטופּעל רענטגען	12—2, 4—6
א. גרינ רזענטשיק צאָהן-ערצט	3—7
נ. ראָזעס צאָהן-ערצט	8—2

צאָהן-טעכניש אַנדלונג, בעלייכטונגען, קראָנען, פּלאָמבען אא.וו.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען
א רענטגען-אינסטיטוט
הײלונג פון הויט קראַנקהייטען פון קאָפּ (פאַרך) מיט רענטגענשטראַלען. פאַר בעשטראַלונג און דורכלייכטונגען, קווארץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע ענגלישע אַנאַליזען. אַ קורס פאַר שוועסטער.
אימפּפונגען געגען שאַרלעך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג
ווייזיט אין דער שטאָט.
ערצט.-קאָסמעטיש. קאַבינעט
פּראָפ. מאַרקוס נעהמט אָן פון 5–7 אָוונט

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און דענטיסטישער קאַבינעט.
בזשעזשינער 11, טעלעפאָן 37-63
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד.

ד״ר אימיך נאָז, האַלז, אויערען קר.	$3^1/_2$—$4^1/_2$
ד״ר סערשנער קינדער-קראַנקה.	9-11 3-$4^1/_2$
ד״ר שיפמאַן אינערליכע קראַנקהייטען	12—2
ד״ר לוביטש הויט און געשלעכט-קר.	$12^1/_2$—$1^1/_2$
ד״ר שמירגעלד נערווען און גייסטיגע קר.	1—2
ד״ר גאָלדבלאַט אויגען-קראַנקה.	$12^1/_2$—$1^1/_2$
ד״ר חיים כירורגישע קראַנקהייטען	2—3
ד״ר שמערלאָווסקי פרויען-און געבורטס-הילף	$3^1/_2$—$4^1/_2$

פּסיכאָ-טעראַפּיע, שפּראַך-שטערונגען ווי שטאַמלען א.א. ווי פּעקען-שטע״ן, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג, אינשפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציע. אויף פערלאַנג וויזיטען אין שטאָט. אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אויסגעפיהרט אַלע אַרט אַנאַליזען, אויך פּלעגמע און בלוט
אימפּפונגען געגען שקאַרלאַטין.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען
א רענטגען-אינסטיטוט.
ד״ר אזשינסקי סטאַראָפּאָלסקאַ
צאָהן-ערצט 10—1 3—6
קינסטליכע צייהן, קראָנען, פּלאָמבען א. ז. וו.
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג

ד״ר מעד. שמעון גאָלדינג
רענטגענאָלאָגישער קאַבינעט
9 פּאָלודניאָוואַ 9, טעל. 27-64
נעמט אָן פון $11^1/_2$ ביז $2^1/_2$ נאָכמיטאָג און פון 7 – $8^1/_2$ אין אָוונד.
4868

Dr. med. J. Lubicz
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46
קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פּלייצעס און גלידער. איינציגע פּראַצאָוניע פון זעלטליכע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען, ווי: זעלשטקעס אויף פּלאַטפוסען, קונסטליכע פיס, גאָרסעטען א. ז. וו. עמפּפאַנגט פון 5—7 אָוו.
צוריקגעקעהרט.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקה. בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע.
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 59-40
נעמט אָן פון 8–2 נאָכמ. און פון 5–9 אָוונד. בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat“ Spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.
Czcionkami i druk „Najer Folksblat“ Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.